

Det juridiske fakultet

Vilkåret om at den aktive fisker skal ha tilsvarende faktisk kontroll over virksomheten

Hvilke disposisjoner eierne eller selskapet kan foreta uten at den aktive fisker mister kontrollen med selskapet

Olve Hjellbakk

Masteroppgave i rettsvitenskap JUR-3902, våren 2023

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	1
1.1	Tema og problemstilling	1
1.2	Aktualitet og formål	2
1.3	Avgrensning	4
1.4	Metode	4
1.5	Den videre fremstillingen	5
2	Historie og bakgrunn.....	6
3	Kontrollkravet.....	7
3.1	Innledning	7
3.2	Innholdet i Kontrollkravet.....	7
3.3	Kontrollkravet hvor flere aktive fiskere er eiere.....	9
4	Forvaltningsskjønn og praksis	10
4.1	Innledning	10
4.2	Forvaltningens skjønnsadgang.....	11
4.3	Forvaltningspraksis	14
5	Kontrollkravets betydning for disposisjoner på eiernivå	18
5.1	Innledning	18
5.2	Selskapets struktur	20
5.2.1	Vedtektene og selskapsavtalen i forhold til kontrollkravet.....	20
5.3	Avtaler mellom eierne.....	24
5.3.1	Forvaltningsrettigheter	25
5.3.2	Disposisjonsrettigheter.....	30
5.3.3	Økonomiske rettigheter.....	34
5.4	Avtaler mellom selskapet og eierne	35
5.4.1	Låneavtaler.....	35
5.5	Avtaler mellom eierne og tredjepart	38

6	Kontrollkravets betydning for disposisjoner på selskapsnivå.....	39
6.1	Innledning	39
6.2	Avtaler som berører beslutningsprosessene	40
6.2.1	Beslutningsdyktighet og flertallskrav	40
6.2.2	Instrukser som regulerer beslutninger i selskapet	41
6.3	Avtaler med tredjeperson	42
6.3.1	Finansiering.....	43
6.3.2	Leveringsavtaler.....	45
7	Avsluttende bemerkninger	46
	Referanseliste	48
	Vedlegg	51

1 Innledning

1.1 Tema og problemstilling

Retten til å drive yrkesfiske med norske fartøyer i Norge er forbeholdt en eksklusiv yrkesgruppe, de aktive fiskerne. Gjennom konsesjonssystemet er den aktive fisker gitt adgang til å høste til egen vinning av fellesskapets ressurser, noe som over tid har vist seg å være svært eksklusivt, og derav en posisjon som også ikke aktive fiskere har ønsket å ta del i. Av den grunn har staten, gjennom bestemmelser i deltakerloven,¹ funnet det nødvendig å sette en rekke krav til eierskapet som er ment å sikre at det rent faktisk er den aktive fisker som eier og har kontroll med fartøyet og rettighetene.

Det har over lang tid vært en fiskeripolitisk målsetning at eierskapet til fiskeflåten skal være forbeholdt den aktive fisker.² Dette er et bærende prinsipp i norsk fiskerirett og reguleres av aktivitetskravet i deltl. § 6. Hovedregelen etter deltl. § 6 første ledd er ervervstillatelse bare kan gis til den som har «drevet med ervervsmessig fiske eller fangst på eller med norsk fartøy i minst tre av de siste fem år», og fortsatt er knyttet til fiske- og fangststyrket. For at en person skal betegnes som *aktiv fisker* må vedkommende oppfylle disse vilkårene.

Utviklingen i fiskerinæringen har ført til at det har blitt mer vanlig at eierskap til fiskefartøy organiseres gjennom juridiske personer (selskap).³ For de tilfeller hvor søker om ervervstillatelse er et selskap eller sammenslutning, følger det av deltl. § 6 annet ledd at ervervstillatelse bare kan gis dersom «personer som oppfyller kravet i første ledd innehar mer enn 50 pst. av eierinteressene og faktisk har tilsvarende kontroll over virksomheten». Et fiskefartøy kan dermed eies direkte av en enkeltperson eller en juridisk person.⁴ Bestemmelsen innebærer et unntak fra aktivitetskravet i første ledd. En sentral del av aktivitetskravet, er vilkåret om at den aktive fisker skal ha tilsvarende faktisk kontroll over virksomheten (kontrollkravet).

Denne masteravhandlingen gjelder kontrollkravet og hvilke disposisjoner eieren (deltakeren) eller selskapet kan foreta uten at den aktive fisker mister kontrollen med selskapet.

¹ Lov 25. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske eller fangst (deltakerloven – deltl.).

² NOU 2002: 13 Eierskap til fiskefartøy s. 11.

³ NOU 2002: 13 s. 11.

⁴ NOU 2002: 13 s. 26.

Avhandlingen tar utgangspunkt i normeringer som i særlig grad søker å regulere eierskap til fiskefartøy, og den aktive fiskers kontroll med selskapet. Normeringer forstås i denne sammenheng som lovgivning, rettspraksis og individuelle vedtak (enkeltvedtak). Det vil redegjøres for kontrollkravets innhold, og undersøkes hvilken grense kontrollkravet oppstiller for eierne og selskapet til å foreta disposisjoner uten å støte mot kravet. Med disposisjoner siktes det til handlinger som eieren eller selskapet gjør, f.eks. å inngå avtaler.

Fordi avhandlingen tar sikte på å redegjøre for kontrollkravets innhold og undersøke grensen for hvilke disposisjoner som kan foretas, er det nødvendig å se på hvordan forvaltningen praktiserer kravet. I videre utstrekning er det nødvendig å se på disposisjoner som eierne eller selskapet foretar på de ulike styringsnivåene i selskapet. Det skilles her mellom styring på eier- og selskapsnivå. Med eiernivå menes det hvor eierne styrer selskapet i kraft av å være eier, f.eks. på generalforsamling. Med selskapsnivå siktes det til forvaltningen av selskapet, herunder styret og daglig ledes ansvar. Disse begrepene tar sikte på å vise skillet mellom selskapslovgivningens kompetanse mellom eierne og forvaltningen av selskapet.

1.2 Aktualitet og formål

Spørsmålet om hvem som kan ha kontroll med selskapet som eier et fiskefartøy, er særlig aktualisert gjennom utviklingen av eierskap til fiskefartøy. På bakgrunn av fiskerienes eksklusivitet og økonomiske lønnsomhet, har ikke aktive fiskere i større utstrekning ønsket seg inn på eiersiden for å ta kontroll med selskap som eier fiskefartøy. Spørsmålet er dermed blitt et sentralt tema innenfor fiskeriretten. Teamet har både rettslig og politisk aktualitet, men jeg vil i denne avhandlingen fokusere på de rettslige sidene av problemstillingen.

Overordnet oppstiller aktivitetskravet en begrensning i hvem som kan eie og ha kontroll over fiskefartøy. Kontrollkravet skal i denne sammenheng sikre at den aktive fiskers eierskap til selskapet er av reell og faktisk karakter. Dette hindrer at andre ikke aktive fiskere med f.eks. formål om økonomisk vinning, kan komme inn som majoritetseiere i selskaper som eier fiskefartøy. Kontrollkravet hindrer således ikke disse fullt ut fra å ha eierinteresser i slike selskap, men bare å ha kontroll over virksomheten. De disposisjonene som blir foretatt kan dermed gi en indikasjon på hvem som sitter med kontrollen i selskapet.

I denne sammenheng kan disposisjoner som eierne eller selskapet foretar, skape ulike problemer for den aktive fiskers kontroll med selskapet. Dette kan f.eks. være disposisjoner som fører til at en minoritetseier eller en tredjepart får en kontroll med selskapet som den

aktive fisker egentlig skal ha. De disposisjoner som blir foretatt vil kunne vise om den aktive fisker sitter på den faktiske kontrollen med selskapet, eller om andre ikke aktive fiskere fører denne kontrollen. Det er dermed aktuelt å se på hvilke grenser kontrollkravet stiller for eierne og selskapets adgang til å foreta disposisjoner som ledd i selskapets virksomhet.

Det er sjeldent problematisk for fiskeriforvaltningen å vurdere om enkeltpersoner eller enkeltpersonsforetak oppfyller aktivitetskravet. En slik organisering av virksomheten er oversiktlig og vil i liten grad medføre tvil rundt den aktive fiskeres reelle og faktiske kontroll over virksomheten ettersom foretaket som regel drives alene. For selskaper eller sammenslutninger som har en eller flere eiere, for eksempel aksjonærer, kan det oppstå usikkerhet om den aktive fisker faktisk har kontroll over virksomheten. Dette kan være fordi eierne også ønsker å føre kontroll over virksomheten for å ivareta egne interesser. I slike tilfeller er det avgjørende for forvaltningen å finne ut om eierforholdet er reelt eller for syns skyld (proforma). Dersom eierskapet er reelt, vil det også være et spørsmål om majoritets Eier oppfyller kontrollkravet.⁵

Fiskerimyndighetene har her utarbeidet retningslinjer og instruksjoner for hvordan man skal kontrollere om de vilkår loven stiller er oppfylt.⁶ De retningslinjene som fiskeriforvaltningen oppstiller er ikke uttømmende, og det kan være uklart hvilke disposisjoner eierne eller selskapet kan foreta uten at den aktive fisker mister kontrollen med selskapet.

Formålet med avhandlingen er å redegjøre for kontrollkravet og hvilke rammer det oppstiller for disposisjoner som kan foretas av eierne eller selskapet. Det er da nødvendig å se på hvordan forvaltningen praktiserer kravet, og hvor grensen går for at den aktive fisker ikke lenger kan sies å ha tilsvarende faktisk kontroll over virksomheten. Jeg vil her se på de ulike disposisjoner som er aktuelle, og som kan ha betydning for vurderingen om den aktive fisker har kontroll med selskapet (kontrollvurderingen).

⁵ Det Kongelige Fiskeri- og Kystdepartement, *Etterkontroll av deltakerloven*, Høringsnotat av 8. mai 2009 s. 9.

⁶ Fiskeridirektoratet, *Retningslinjer ved behandling av søknader i henhold til deltakerloven §§ 4 og 6*, 1. april 2005. s. 1-3 - (Fiskeridirektoratet (2005)).

1.3 Avgrensning

Masteravhandlingen, videre kaldt avhandlingen, begrenses til å behandle kontrollkravet, forvaltningens praktisering og ulike disposisjoner som er aktuelle for eierne eller selskapet å foreta. For drøftelsene i avhandlingen vil det tas utgangspunkt i selskapsformen aksjeselskap, da dette er den mest vanlige selskapsformen i fiskerinæringen.⁷ Jeg vil i enkelte tilfeller drøfte disposisjoner som blir foretatt i ansvarlig selskap, kommandittselskap og partrederi.

Fordi denne avhandlingen søker å behandle kontrollkravet, forvaltningspraksis og ulike disposisjoner, avgrenses den mot å behandle de øvrige vilkårene for tildeling av ervervstillatelse etter deltakerlovens kapittel II. I enkelte tilfeller vil det være nødvendig å vise til vilkårene fordi de henger tett sammen med kontrollkravet. Videre avgrenses avhandlingen mot å behandle problemstillinger som knytter seg til selskapsformene allmennaksjeselskap, indre selskap, sameier og andre sammenslutninger. Disse vil ikke bli berørt.

1.4 Metode

Avhandlingen bygger på en tradisjonell rettsdogmatisk metode som har til formål å klargjøre gjeldende rett på en systematisk måte.⁸ For det nærmere innholdet i metodelæren, vises det til Skoghøy sin generelle fremstilling.⁹ Avhandlingen er herunder en fremstilling av gjeldende rett hvor det foretas utredninger av innholdet i den gjeldende rettsregelen. Etersom avhandlingen behandler innholdet i kontrollkravet, må det tas hensyn til i hvilken grad lovteksten i deltakerloven legger føringer for rettsanvendelsen. Ved siden av lovens ordlyd er forarbeidene vektet høyt ved redegjørelsen av gjeldende rett.

Som utgangspunkt har underrettspraksis begrenset rettskildemessig vekt.¹⁰ I mangel på praksis fra Høyesterett i tilknytning til avhandlingens tema og problemstilling, vil underrettspraksis anvendes. Formålet med å se til denne praksisen er å danne et bilde på praktiseringen og innholdet av kontrollkravet. Som utgangspunkt bør underrettspraksis ikke tillegges autorativ virkning, men det vil til en viss utstrekning være en relevant rettskilde.¹¹

⁷ NOU 2002: 13 s. 26.

⁸ Skoghøy (2018) s. 25.

⁹ Se Skoghøy, Jens Edvin A., *Rett og rettsanvendelse*, 1. utgave, Universitetsforlaget, 2018.

¹⁰ Skoghøy (2018) s. 44.

¹¹ Skoghøy (2018) s. 226-227

Ettersom det også foreligger begrenset underrettspraksis på området, vil forvaltningspraksis brukes som kilde i avhandlingen. Forvaltningspraksis kan være uttrykk for en etablert praksis (sedvaner) som danner et handlingsmønster for hvordan rettslige spørsmål skal løses.¹² Som utgangspunkt har forvaltningen ikke kompetanse til å legge føringer for gjeldende rett, og forvaltningsvedtak har derfor ikke selvstendig rettskildemessig vekt.¹³ Er et forvaltningsvedtak overbevisende, kan det derimot påvirke rettsutviklingen. Har forvaltningsvedtak og –uttalelser dannet grunnlag for en fast praksis, vil den praksis som foreligger ha selvstendig rettskildemessig vekt.¹⁴ Det samme gjelder for rundskriv eller retningslinjer som er utarbeidet av forvaltningen.¹⁵

Videre så anvendes juridisk teori som en supplerende kilde i avhandlingen. Uttalelsene i juridisk teori bygger som regel på primære rettskilder, men har i seg selv ikke selvstendig rettskildemessig vekt.¹⁶

1.5 Den videre fremstillingen

I kapittel 2 vil det gis en kort presentasjon av historien og bakgrunnen for reguleringen om eierskap til norske fiskefartøy og prinsippet om at fiskefartøy skal eies av aktive fiskere. Avhandlingens kapittel 3 vil gjøre greie for kontrollkravet og det nærmere innholdet i det. Deretter redegjøres det for forvaltningens skjønnsutøvelse og praktisering av kontrollkravet i kapittel 4. I kapittel 5 foretas det en nærmere vurdering av hvilken betydning kontrollkravet har for disponeringer på eiernivå, før det i kapittel 6 gjøres en tilsvarende vurdering av disponeringer på selskapsnivå. For kapittel 7 vil det gjøres noen avsluttende bemerkninger.

Lovgivningen som regulerer den enkelte selskapsformen, påvirker den aktive fiskers posisjon som majoritetsseier i selskapet til en viss grad. Hvilke disposisjoner som kan foretas uten å støte mot kontrollkravet, må ses i sammenheng med selskapslovgivningen og de ulike reguleringen som berører enkelte selskapsformer.

¹² Skoghøy (2018) s. 41

¹³ Skoghøy (2018) s. 233

¹⁴ Skoghøy (2018) s. 233-234

¹⁵ Skoghøy (2018) s. 237

¹⁶ Skoghøy (2018) s. 44

2 Historie og bakgrunn

Fiskerinæringen er en av de viktigste næringene for Norge og går langt tilbake i tid. Den er med å danne næringsgrunnlaget for kystsamfunnet i Norge, og bidrar til økonomisk vekst og sysselsetning langs kysten. Adgangen til å drive med ervervsmessig fiske og fangst var fra tidligere åpent for alle, men er i dag adgangsregulert slik at ikke enhver kan drive med denne typen fiske.¹⁷

Under andre verdenskrig kom den første reguleringen om eierskap til norske fiskefartøyer, som ble innført av okkupantene ved forordning av 20. desember 1941, hvor de innførte krav om tillatelse fra Fiskeridirektøren for å kunne erverve fiskefartøy. Deretter kom det midlertidige lover for å sikre fiskernes eierskap til fiskefartøyene. Disse lovene ble vedtatt etter innstillinger fra utvalg om eiendomsrett til fiskefartøyene. Forarbeidene viste til behovet for å sikre fiskernes interesser ved gjenoppbyggingen av fiskeflåten, til å sikre stabilitet i næringen og unngå spekulasjon.¹⁸

Prinsippet om at fiskefartøy skal eies av aktive fiskere ble videre lagt til grunn i lov av 29. juni 1956 nr. 8 om eieomsrett til fiske- og fangstfarkostar. Loven stilte generelle krav til hvem som kunne eie og få registrert fiskefartøy, men regulerte ikke de tilfellene det ut fra ressurshensyn skulle være nødvendig å begrense deltakelsen i fiskeriene. Formålet med loven var å sikre at aktive fiskere skulle eie fiskefartøy, og hensikten var å hindre at fiskefartøy ble kjøpt av kapitalsterke aktører som ikke skulle fiske selv.¹⁹

Den 16. juni 1972 vedtok Stortinget lov om deltakelse i fisket.²⁰ Bestemmelsene om eierskap til norske fiskefartøyer og prinsippet om at fiskefartøy skal eies av aktive fiskere, ble i hovedsak videreført her. Spørsmålet om hvem som kan eie fiskefartøy har vært gjenstand for diskusjon og har blitt drøftet i ulike meldinger fra regjeringen.²¹ Diskusjonene har vært knyttet til både enkeltpersoner og juridiske personers adgang til å eie fiskefartøy, og utviklingen har ført til reguleringen i dagens deltakerlov.

¹⁷ NOU 2016: 26 Et fremtidsrettet kvotesystem s. 15

¹⁸ NOU 2002: 13 s. 19

¹⁹ NOU 2016: 26 s. 16

²⁰ Lov 16. juni 1972 nr. 57 om regulering av deltagelsen i fisket (opphevet).

²¹ NOU 2002: 13 s. 19

3 Kontrollkravet

3.1 Innledning

Deltakerloven § 6 oppstiller totalt fire vilkår som må være oppfylt for at ervervstillatelse kan tildeles. De fire vilkårene som oppstilles er herunder aktivitetskravet, tilknytningskravet, eierkravet og kontrollkravet. Vilrårene er kumulative, dvs. at alle må være oppfylt for at tillatelse skal gis.²² Disse behandles ikke nærmere.

Før man kan fastsette grensene for hvilke disposisjoner som kan foretas, må innholdet i kravet fastsettes. Som for annen lovtolkning tas det utgangspunkt i deltl. § 6 annet ledd. Med «selskap» menes en «sammenslutning» av en eller flere fysiske eller juridiske personer som eier en virksomhet.²³ For enkelthetens skyld brukes betegnelsen «selskap» i videre drøftelse selv om bestemmelsen viser til «selskap og sammenslutning».²⁴

I dette kapitlet skal jeg presentere kontrollkravet. I det følgende vil jeg først redegjøre for innholdet i kontrollkravet etter deltakerloven og sammenhengen med selskapslovgivningens regler (pkt. 3.2). Til slutt vil jeg se på de tilfeller hvor flere aktive fiskere eier selskapet sammen (pkt. 3.3).

3.2 Innholdet i Kontrollkravet

Ordlyden av «faktisk har tilsvarende kontroll over virksomheten» taler for at den aktive fisker skal ha avgjørende innflytelse på den øverste myndigheten i selskapet. Kravet innebærer dermed at den aktive fisker skal ha faktisk kontroll over selskapets øverste organ (generalforsamlingen, rederimøtet eller selskapsmøtet), da eierne her utøver den øverste myndighet i selskapet.²⁵ Kravet har herunder som formål å sikre realiteten i den aktive fiskers eierskap i selskapet. Mangler den aktive fisker, til tross for eiermajoritet, faktisk kontroll over selskapets øverste organ vil formålet ikke kunne oppnås.

Begrunnelsen for kontrollkravet er at selskapet ikke kan oppfylle vilkåret om tidligere aktivitet i fiske eller fangst (aktivitetskravet) etter deltl. § 6 første ledd, og ifølge forarbeidene

²² Skoghøy (2018) s. 33

²³ Bråthen (2019) s. 26

²⁴ Se deltl. § 6 annet ledd

²⁵ Se f.eks. Woxholth (2021) s. 107.

er det «selve styringsfunksjonen i selskapet som er avgjørende i denne sammenheng.»²⁶ Dette henger sammen med at bare fysiske personer kan drive med fiske fysisk på havet.

Holder uttaler at den aktive fisker «skal ha en kontroll over virksomheten som svarer til deres eierandel, dvs. at de skal ha avgjørende innflytelse på styrefunksjonen».²⁷ Dette kan forstås slik at den aktive fisker i tillegg til å ha faktisk kontroll over virksomheten, også må ha avgjørende innflytelse på selskapets styre for å oppfylle kontrollkravet. En slik forståelse kan ikke legges til grunn. At den aktive fisker skal ha «tilsvarende faktisk kontroll over virksomheten» og «avgjørende innflytelse på selskapets styrefunksjon» må dermed forstås som to sider av samme sak.

Kontrollkravet må videre ses i sammenheng med selskapslovgivningens regler.

Selskapslovgivningen oppstiller ulike regler som regulerer hva som skal til for at det foreligger kontroll med selskapet. Det siktes her til de regler som sikter på å regulere hva som skal til for at eierne eller selskapet skal kunne ta beslutninger. Det er her hensiktsmessig å se på hva som skal til for at man har tilsvarende faktisk kontroll over selskapet etter selskapslovgivningens regler.

Utgangspunktet må være at man har kontroll over virksomheten dersom man eier majoriteten av eierinteressene i selskapet. Dette henger sammen med at selskapslovgivningen oppstiller regler som bestemmer hva som skal til for at det skal kunne treffes en beslutning. Etter aksjeloven²⁸ § 5-17 første ledd følger det at beslutninger på generalforsamling treffes med alminnelig flertall, altså mer enn 50%. Bestemmelsen gjelder alle beslutninger hvor det ikke følger særlige krav til flertall av loven, som f.eks. etter asl. § 5-19. Tilsvarende regler om alminnelig flertall gjelder også for partrederi og kommandittselskap, jf. sjøloven²⁹ § 108 første ledd og selskapsloven³⁰ § 3-8 første ledd.

²⁶ Ot.prp.nr. 67 (1997-1998) s. 45.

²⁷ Se Holder, Håvard, *Norsk Lovkommentar*, note 21 til deltakerloven § 6 annet ledd, (Noten er sist hovedrevidert 20.12.2021).

²⁸ Lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven – asl.).

²⁹ Lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven – sjøl.).

³⁰ Lov 21. juni 1985 nr. 83 om ansvarlige selskaper og kommandittselskaper (selskapsloven – sel.).

For ansvarlig selskap treffer selskapsmøtet beslutninger ved enstemmighet, jf. sel. § 2-12 første ledd. At den aktive fisker eier mer enn 50% av eierinteressene gir dermed ikke avgjørende innflytelse på selskapets styrefunksjon. Selskapsformen kan dermed være problematisk for den aktive fiskers kontroll med selskapet. Dette har likevel ikke vært anset å være problematisk for kontrollkravet.³¹ Den aktive fisker har dermed tilsvarende faktisk kontroll over virksomheten fordi han eier majoriteten av eierinteressen i selskapet.

Som en følge av at selskapslovgivningen oppstiller et krav om alminnelig flertall for at beslutning kan fattes, er det en forutsetning at den aktive fisker eier majoriteten av eierinteressene i selskapet for å oppfylle kontrollkravet. Dersom dette er tilfellet vil det foreligge avgjørende innflytelse på styrefunksjonen, fordi den aktive fisker kan bestemme om en beslutning skal treffes av selskapets øverste organ i de saker som krever alminnelig flertall.

Ar den aktive fisker skal ha avgjørende innflytelse på selskapets styrefunksjon, kan også forstås slik at den aktive fisker må ha bestemmende innflytelse på de vedtak som treffes av selskapets øverste organ. Med bestemmende innflytelse siktes det da til at den aktive fisker har det siste ord om et vedtak skal treffes. Det er dermed ikke nok å ha muligheten som majoritets-eier til å bestemme om en avgjørelse skal treffes eller ikke, den aktive fisker må faktisk utøve sin myndighet i selskapets øverste organ.

3.3 Kontrollkravet hvor flere aktive fiskere er eiere

Etter deltl. § 6 annet ledd kan «personer» oppfylle kravet i første ledd. Ordlyden taler da for at flere aktive fiskere kan ha eierinteresser i selskapet. Dette støttes av forarbeidene som gir anvisning på at selskapet kan tildeles ervervstillatelse dersom «personer som oppfyller aktivitetskravet i første ledd, innehar mer enn 50% av eierinteressene» og har faktisk tilsvarende kontroll over virksomheten.³² Dersom flere aktive fiskere sitter på eierinteresser i selskapet, blir spørsmålet hvordan kontrollkravet skal praktiseres.

Kontrollkravet må forstås slik at eierinteressene i selskapet ikke må ligge hos *en* aktiv fisker, eller at de aktive fiskerne må styre som *en samlet gruppe*. En slik forståelse ville vært en

³¹ NOU 2002: 13 s. 37.

³² Ot.prp. nr. 67 (1997-1998) s. 44.

innskrenkning av bestemmelsen, og en begrensning i den aktive fiskers mulighet til å eie selskapet sammen med andre fiskere.

I selskaper hvor flere aktive fiskere utgjør mer enn 50% av eierinteressene i selskapet, må organiseringen av virksomheten vurderes konkret opp mot kontrollkravet. I disse tilfellene er eiersammensetningen sentral ved vurderingen. Dersom fisker A og B eier 30% hver, mens fisker C eier 40%, vil de aktive fiskerne fortsatt eie flertallet av aksjene og eierkravet vil være oppfylt. I disse tilfellene er det ikke problematisk om fiskerne oppfyller kontrollkravet fordi de til sammen utgjør mer enn 50% av eierinteressene i selskapet.

Dersom det oppstår uenigheter mellom de aktive fiskerne ved hvordan virksomheten skal styres, kan dette få betydning for kontrollen over selskapet. Dette kan føre til at de aktive fiskerne ikke får bestemme om en beslutning skal tas, derav ikke får utøvd tilsvarende faktisk kontroll over virksomheten. Kontrollforholdene i selskapet kan dermed utvikles til å være i strid med kontrollkravet. Minoritetseiere som ikke regnes som aktive fiskere kan ved slike tilfeller i større grad kunne påvirke de vedtak selskapet treffer. Utgangspunktet er likevel at uenigheter mellom fiskerne må godtas.

4 Forvaltningskjønn og praksis

4.1 Innledning

Fiskerilovgivningen kjennetegnes ved at den i stor grad har blitt utarbeidet gjennom fullmaktslovgivning. Deltakerloven er overordnet generelt formulert, mens de nærmere reguleringer er overlatt til forvaltningen å fastsette gjennom forskrift og enkeltvedtak. Forvaltningen har her innenfor visse rammer fått fullmakt til å utforme politikken på området.³³

Etter ordlyden i deltl. § 6 følger det at forvaltningen «kan» tildele tillatelse eller avslå søknaden. Forvaltningen er således ved behandling av søknad om ervervstillatelse, gitt fullmakt til å bestemme om den enkelte søker skal få tildelt tillatelse eller ikke. Spørsmålet i denne utstrekning er hvilken adgang forvaltningen har til å foreta skjønsmessige vurderinger for disse tilfellene.

³³ Eckhoff og Smith (2014) s. 371.

I det følgende skal jeg redegjøre for forvaltningens skjønnsadgang ved vurderingen om ervervstillatelse skal gis. I denne sammenheng er det nødvendig å se på forvaltningens praksis og måten de begrunner sine vedtak på.

4.2 Forvaltningens skjønnsadgang

Begrepet «kan» tilsier at ingen har et rettskrav på å få tildelt ervervstillatelse, uavhengig om lovens vilkår er oppfylt. Søkeren kan dermed oppfylle vilkårene for tildeling av ervervstillatelse, men forvaltningen velger likevel å avslå søknaden. Spørsmålet er herunder hvilken adgang forvaltningen har til å legge vekt på egne vurderinger utover de vilkårene og rammene som deltakerloven oppstiller.

Dersom det er grunnlag for å tolke «kan» bokstavelig, må dette forsås slik at forvaltningen selv avgjør om vedtak skal treffes eller ikke. Men om det er grunnlag for å legge en slik forståelse til grunn må bero på en tolkning av bestemmelsen. Ordet «kan» brukes også for å vise til at det foreligger kompetanse, ikke bare fritt skjønn.³⁴

Ved vurderingen av forvaltningens skjønnsadgang blir spørsmålet om forvaltningen har fri adgang til å utøve skjønn (fritt skjønn), eller om de er bundet til å forholde seg innenfor de rammene som loven oppstiller (rettsanvendelsesskjønn).³⁵ Dette har betydning for om vedtaket kan overprøves av domstolene eller ikke. Skjønnsadgangen er imidlertid ikke uten grenser. Forvaltningen kan ikke fritt bestemme om de skal treffe et vedtak, eller hva det skal regulere. Lovbestemmelsen setter alltid visse grenser for forvaltningens skjønnsadgang, og de er alltid avskåret fra å ta utenforliggende hensyn.³⁶

Forarbeidene uttaler at hjemmelen for å gi ervervstillatelse er en «kan-bestemmelse». Med dette menes at det er opp til «forvaltningens fire skjønn i tråd med alminnelig forvaltningsrett å avgjøre hvorvidt det skal gis ervervstillatelse eller ikke, selv om lovens og forskriftens

³⁴ Eckhoff og Smith (2014) s. 372

³⁵ Med fritt skjønn menes forvaltningens mulighet til selv å bestemme om et vedtak skal treffes eller ikke. Domstolene skal utvise tilbakeholdenhet ved å prøve forvaltningens frie skjønn, jf. bl.a. Rt. 2007 s. 1815, jf. Rt. 2012 s. 1811 avsn. 37. Dersom et spørsmål som forvaltningen må ta standpunkt til, er av skjønsmessig karakter, innebærer ikke dette i seg selv at skjønnsutøvelsen i det enkelte tilfellet er unndratt rettslig styring. Man taler her om et rettsanvendelsesskjønn, se Eckhoff og Smith (2014) s. 371-372 og s. 522.

³⁶ Eckhoff og Smith (2014) s. 360.

vilkår er til stede.».³⁷ Det må her kunne vektlegges om allmenne fiskeri- eller samfunnsmessige hensyn i enkelte tilfeller tilsier en restriktiv praksis i den konkrete saken. Det vil også kunne foreligge særlige forhold som gjør det riktig å avslå søknaden i det konkrete tilfellet.³⁸

I likhet med forarbeidene argumenterer forvaltningen gjennom praksis, at det er opp til forvaltningens frie skjønn å avgjøre om tillatelse skal gis eller ikke.³⁹ Dersom dette legges til grunn vil domstolene ha en begrenset adgang til å overprøve de vedtakene som forvaltningen treffer. Spørsmålet er om en slik tolkning av bestemmelsen er riktig ettersom bestemmelsen oppstiller flere vilkår som må være oppfylt for at det skal gis ervervstillatelse. I denne utstrekning kan det spørres hvorfor man i det hele skal operere med kravene til deltakelse dersom tildelingen av ervervstillatelse er underlagt fritt skjønn. Denne kan ses i sammenheng med andre bestemmelser i deltakerloven.

Etter deltl. § 7 oppstilles relevante hensyn som skal vurderes ved behandling av søknad om ervervstillatelse. Bestemmelsen setter rammen for hvilke hensyn som er relevant og saklig ved forvaltningens vurdering om søknad skal avslås. Når man ser ordlyden i bestemmelsen isolert, taler dette for at avslag bare kan begrunnes i bestemmelsens bokstav a-c. Dermed kan det sies at deltakerloven bygger på den forutsetningen at ervervstillatelse skal gis dersom vilkårene er oppfylt.⁴⁰

Dersom det legges til grunn at forvaltningen har fritt skjønn ved vurderingen av lovens vilkår, vil dette harmonisere dårlig med forutsetningen om at tillatelse gis dersom vilkårene er oppfylt. I tillegg er det slik at tildeling ved arv etter deltl. § 7 annet ledd er en «skal» bestemmelse, dvs. at avgjørelsen er underlagt et absolutt og ikke fritt skjønn. Både deltl. §§ 6 og 7 oppstiller tilsynelatende en skranke for hva fiskeriforvaltningen kan legge vekt på i vurderingen om tillatelse skal gis, eller om søknaden skal avslås. Dette taler for at

³⁷ Ot.prp. nr. 67 (1997-1998) s. 44.

³⁸ Ot.prp. nr. 67 (1997-1998) s. 44.

³⁹ Se f.eks. Sak 200800608- /CW av 25. juli 2008 – Nordkappjenta Fiskeriselskap AS – avslag på søknad om ervervstillatelse m.v – Nordkappjenta F-210-NK.

⁴⁰ Sund og Fjørtoft (2018) s. 39

fiskeriforvaltningen ikke fritt kan utøve skjønn i den konkrete saken ettersom det foreligger visse rammer de må forholde seg til.

Det kan videre være problematisk at fiskeriforvaltningen utviser fritt skjønn ved vurderingen av de enkelte vilkår og hva som ligger i dem. Dersom forvaltningen vektlegger egne hensyn og i for stor grad går utenfor de rammene som loven oppstiller, vil det være vanskelig for aktørene å ha kunnskap om hva som ligger i kontrollkravet. Spørsmålet er om slike tilfeller vil stå seg rettslig fordi forvaltningen går utenfor lovens skranker. Forvaltningen burde her holde seg til de vilkårene og vurderingsmomentene som oppstilles, for å opprettholde en viss forutberegnelighet overfor aktørene. Det vil dermed være mer forenlig å legge til grunn at forvaltningen har kompetanse til å treffe vedtak, men at avgjørelsen om vedtak skal treffes eller ikke, er begrenset til å gjelde vurderingen om den aktive fisker oppfyller vilkårene og hensynene som loven oppstiller.

På den andre siden så er de rammene som forvaltningen må forholde seg til så vidt formulert at det er vanskelig å legge til grunn at en avgjørelse om tildeling skal skje, ikke er underlagt forvaltningens frie skjønn. Det er også rimelig klart at fiskeriforvaltningen har kompetanse til å treffe vedtak etter deltakerloven. Forvaltningen har herunder både kompetanse og en adgang til å utvise skjønn ved vurderingen om søknad til innvilges eller avslås.

Spørsmålet om hvilken skjønnsadgang lovgiver har ment skal ligge til forvaltningen er gjenstand for en større drøftelse, og er for omfattende til å bli behandlet videre. Poenger et likevel at det kan reises spørsmål rundt forvaltningens skjønnsadgang fordi bestemmelsen tilsynelatende oppstiller vilkår og rammer for forvaltningens vurdering, mens forvaltningen selv argumenterer for at skjønnsadgangen er underlagt fritt skjønn.

Av omstendighetene som følger ovenfor virker det som nærliggende å legge til grunn at det er overlatt til forvaltningens frie skjønn å avgjøre om det skal gis ervervstillatelse eller ikke. Det presiseres likevel at forvaltningen må bygge på de rammene som oppstilles av bestemmelsen, og kan bare legge vekt på hensyn som er saklig og relevant i sammenheng med kompetansegrunnlaget i den konkrete saken. Forvaltningen har herunder en viss adgang til å utvise skjønn innenfor de grensene bestemmelsen oppstiller.

4.3 Forvaltningspraksis

Det foreligger omfattende forvaltningspraksis som vurderer om den aktive fisker oppfyller kontrollkravet.⁴¹ Når forvaltningen skal vurdere om den aktive fisker oppfyller kontrollkravet, kan det oppstå enkelte problemer. For en videre fremstilling av forvaltningens skjønnsadgang og kontrollkravet, er det hensiktsmessig å se hen til forvaltningspraksis.

For vurderingen om den aktive fisker oppfyller vilkårene for tildeling har forvaltningen utarbeidet retningslinjer for behandling av søknader i henhold til deltl. § 6.⁴² Retningslinjene oppstiller en rekke vurderingsmomenter som anvendes i praksis ved vurderingen om kontrollkravet anses oppfylt. Slik momentene fremstilles er de omfattende og upresise. Retningslinjene skal i tillegg benyttes som momenter i en helhetsvurdering om den aktive fisker oppfyller de vilkår som oppstilles.

Ved helhetsvurderingen vurderes forholdene rundt selskapets stiftelsesdokument, avtaler, stemmerett på generalforsamling og finansiering osv. Dersom det foreligger «tvil» om forholdet er reelt eller om den faktiske kontrollen er fratatt den aktive fisker, så vil dette kunne lede til at fiskeriforvaltningen avslår søknaden.⁴³ Hva som skal til for at det foreligger «tvil» fremstå som diffust og det er ikke klart hva som ligger i dette. Hvor grensen går for at den aktive fisker ikke oppfyller kontrollkravet fremstå dermed som uklart. Dette kan ses i sammenheng med at det er opp til forvaltningen om ervervstillatelse skal gis eller ikke.

Det Kongelige Fiskeri- og Kystdepartement avgjorde den 16. juli 2008 en klage knyttet til avslag på søknad om ervervstillatelse.⁴⁴ Selskap A hadde her søkt om ervervstillatelse for fartøyet «Blue Dutch». Fartøyet var eid av selskap A, som igjen var eid 60% av den aktive fisker B. Resterende 40% var eid av det utenlandske selskapet C.

Selskap C hadde tidligere vært eier av fartøyet som de hadde solgt til selskap A. Selskap C hadde videre finansiert Bs (den aktive fisker) kjøp av aksjekapitalen, og tilbakebetaling

⁴¹ Se f.eks. Sak 200800512 av 16. juli 2008 – Spitsbergen Seafish AS – avslag på søknad om ervervstillatelse for fartøyet «Auriga». Sak 21/3680-29 av 17. februar 2022 – endringer i eiersammensetningen i Skårungen II AS og Solhaug AS, eier og medeier av «Malene S».

⁴² Fiskeridirektoratet (2005).

⁴³ Se Fiskeridirektoratet (2005).

⁴⁴ Sak 200800514-/CW av 16 juli 2008 – Krabbin AS - avslag på søknad om ervervstillatelse.

skjedde ved at utbytte ble skjevdelt. Selskap A hadde i to omganger også lånt penger til drift. Finansiering av selskap A sitt kjøp av fartøyet var ikke opplyst. Departementet uttalte følgende:

«Vi har i vurderingen særlig lagt vekt på at C er tungt inne i bildet når det gjelder finansieringen, herunder at B og A har benyttet utenlandske interessentene som finansieringskilde. Vi har ikke mottatt opplysninger om at uavhengige norske finansieringskilder er benyttet. Dette indikerer etter vår mening at den norske eieren i realiteten ikke har faktisk kontroll, og at han ikke løper noen risiko for prosjektet.»⁴⁵

De formelle vilkårene som oppstilles i deltakerloven var oppfylt, men søknaden ble avslått fordi det forelå tvil rundt den aktive fiskers kontroll over virksomheten. Departementet viste her til at forvaltningen står «i prinsippet» fritt til å avslå dersom det foreligger saklig grunn, og avslag ikke innebærer usaklig forskjellsbehandling.

Saken er etter forholdene et klart tvilstilfelle for om den aktive fisker oppfyller kontrollkravet. I den aktuelle saken forelå det to låneforhold som var avgjørende for departementets vurdering. Det første låneforholdet var mellom selskap C og den aktive fisker, mens det andre forholdet gjaldt lån til oppstart av drift for selskap A. Departementets skjønnsutøvelse tar direkte utgangspunkt i disse låneforholdene. Konkret ved kontrollvurderingen la departementet særlig vekt på at selskap C var tungt inne i bildet når det gjaldt finansieringen av selskapet.

For låneforholdet mellom selskap C og den aktive fisker, var omstendighetene rundt tilbakebetaling av lånet et moment i vurderingen. Det vises her til at den aktive fisker tilbakebetalte lånet med en begrensning i utbetaling av utbytte, herunder at det ble skjevdelt inntil den aktive fisker hadde tilbakekalt lånet pluss renter. Det kan virke som at en begrensning i den aktive fiskers adgang til å få utbetalt utbytte vil være i strid med kontrollkravet. En slik betraktning er naturlig da utgangspunktet er at den aktive fisker beslutter at utbytte skal utdeles.⁴⁶

⁴⁵ Krabbin AS s. 3

⁴⁶ Se asl. §§ 8-1 første ledd, jf. 5-17 første ledd.

For det tilfellet utdeling av utbytte kan bestemmes av minoritetsaksjonær eller at den aktive fiskers utbytte tilfaller en minoritetsaksjonær, kan dette være en indikasjon på at kontrollen i selskapet ligger hos den aktuelle minoritetsaksjonær. Dette vil kunne være i strid med kontrollkravet.

Hvor selskap A hadde lånt penger til oppstart av drift, var det at selskapet benyttet utenlandskere finansieringskilder, og ikke uavhengige norske finansinstitusjoner, et moment i vurderingen. Videre ble det lagt vekt på at den aktive fisker ikke hadde den økonomiske risiko ved prosjektet. Her kan det spørres om departementets tankemodell er riktig. For dette tilfellet er det i utgangspunktet kreditorene som først utsettes for risiko etter at egenkapitalen er brukt opp. Før dette er aktuelt, er det eierne i realiteten som bærer risikoen for selskapets økonomi. Departementet synes her å oppstille tilleggsvilkår om at virksomheten må finansieres gjennom uavhengige (norske) kilder, og at den aktive fisker fullt ut må ha den økonomiske risikoen ved avtalen.

En slik praktisering av kontrollkravet vil legge begrensninger på selskapet representert av styret sin mulighet til å inngå avtaler om finansiering av virksomheten. Dette er i mange tilfeller nødvendig for at man skal kunne drive konkurransedyktig næringsvirksomhet. Dersom forvaltningen legger til grunn at virksomheten må være finansiert på en bestemt måte for at den aktive fisker skal oppfylle kontrollkravet, kan dette være et tilfelle hvor de går utover de skrankene som hjemmelsloven oppstiller på området. Vurderingen må heller være rettet mot vilkårene i deltl. § 6 og om innholdet i låneavtalen vil stride mot kontrollkravet.

Videre kan det spørres hvordan en låneavtale som selskapets styre inngår, innvirker på den aktive fiskers faktiske kontroll over virksomheten. Utgangspunktet må her være at låneavtaler ikke påvirker den aktive fiskers kontroll i selskapet, fordi dette ikke omfattes av eiernes og selskapets øverste organ sitt ansvarsområde. Dette må ses i sammenheng med at styret er underordnet selskapets øverste myndighet. Slike tilfeller kan uansett tenkes dersom avtaleparten gis rettigheter i selskapet gjennom avtalen.⁴⁷

⁴⁷ Dette vurderes nærmere i kapittel 5 og 6.

Forvaltningspraksis kan videre illustreres gjennom Fiskeridirektoratets avgjørelse i klagesak fra 27. november 2018.⁴⁸ Saken gjaldt klage over vedtak fattet av Fiskeridirektoratet region Nord. Direktoratet region Nord avslo søknaden fordi den innsendte aksjonæravtalen fratok den aktive fiskers reelle og faktiske kontroll over virksomheten. Konkret ble det vist til tre punkter i avtalen som var problematisk i forhold til kontrollkravet. De aktuelle punktene regulerte for det første at den aktive fisker var avhengig av flertall i styre for salg av fartøy/kvoter for over 30. mill. Kr. Videre så regulerte avtalen den aktive fiskers adgang til å selge egne aksjer i selskapet, og at minoritetsaksjonæren skulle finne erverver som kunne tre inn i forkjøpsrett. Til slutt regulerte avtalen at selskapet som eide fiskefartøyet måtte levere all fangst til et nytt etablert selskap eid av minoritetsaksjonæren.

Fiskeridirektoratet omgjorde vedtaket og innvilget søknaden etter at partene endret innholdet i aksjonæravtalen. Partene videreførte punktet i avtalen som regulerte den aktive fiskers mulighet til å overdra egne aksjer i selskapet til andre. Fiskeridirektoratet uttalte følgende:

«Når det gjelder det gjenstående punktet i avtalen om Nergård AS sin begrensede forkjøpsrett, er Fiskeridirektoratet av den oppfatning at det er rimelig at Nergård AS i et så stort og omfattende samarbeid som i angjeldende sak, har en viss innflytelse på valg av en evt. ny medsamarbeider i selskapet. Retten kommer kun til anvendelse ved salg av deler av selskapet og vil ikke påvirke majoritetseiers råderett over virksomheten i den daglige driften.»⁴⁹

Gjennom vedtaket synes direktoratet å oppstille en adgang for minoritetseierne til å føre kontroll med selskapet, gjennom at de kan bestemme hvem som kan være medeier. Dette kan tenkes å være problematisk i forhold til kontrollkravet fordi det kan begrense den aktive fiskers kontroll over virksomheten. Dersom nåværende aktiv fisker ønsker å selge seg ut av selskapet, kan det spørres hva som er problematisk med at minoritetseierne gis rett til å bestemme hvem som skal overta eierinteressene. Utgangspunktet er at den som overtar eierinteressene må være en aktiv fisker.

⁴⁸ Sak 18/16797 av 27. november 2018 – Berg fiskeriselskap AS – Søknad om tillatelse til endring i eiersammensetningen i Berg fiskeriselskap AS.

⁴⁹ Berg Fiskeriselskap AS, s. 3

Ved at minoritetseierne i selskapet gis adgang til å føre kontroll over hvem som kan være eier i selskapet, kan dette føre til at den aktive fisker ikke lenger oppfyller kontrollkravet.

Utgangspunktet må være at minoritetseierne ikke på generelt grunnlag kan gis en slik bestemmende innflytelse i selskapets øverste organ. For de tilfellene den aktive fisker ønsker å selge seg ut av selskapet vil det derimot være naturlig at minoritetsaksjonærene til en viss grad kan føre kontroll med hvem som overtar eierinteressene. Det sentrale er at den nye eieren må være aktiv fisker. Minoritetsaksjonærene står dermed ikke helt fritt til å bestemme hvem som skal overta eierinteressene.

Gjennom det aktuelle vedtaket, godtar Fiskeridirektoratet at det i visse tilfeller er minoritetseierne som bestemmer hvem som overtar eierinteressene til den aktive fisker i selskapet. Det kan dermed tenkes at minoritetseierne kan føre kontroll i selskapet ved andre tilfeller. Det avgjørende må da være om det foreligger tilstrekkelig tilknytning mellom partene, herunder et stort og omfattende samarbeid som gjør det rimelig at de har en viss innflytelse på kontrollen i selskapet. Dersom det ikke vil påvirke majoritetseiers faktiske kontroll over virksomheten i selskapets øverste organ, vil det trolig kunne godtas.

Forvaltningspraksis illustrerer hvordan forvaltningen praktiserer kontrollkravet og hvordan de utøver skjønn ved vurderingen om den aktive fisker har reell og faktisk kontroll over virksomheten. Forvaltningen vektlegger ulike momenter og hensyn i den konkrete vurderingen om den aktive fisker oppfyller kontrollkravet. Det vil da være vanskelig å fastsette en klar grense for hva som tilsier at den aktive fisker oppfyller kontrollkravet eller ikke. Kontrollkravet oppstiller uansett et utgangspunkt om at den aktive fisker ikke kan begrenses i sin kontroll og innflytelse på selskapets styrefunksjon.

5 Kontrollkravets betydning for disposisjoner på eiernivå

5.1 Innledning

For å se på hvilke disposisjoner eierne eller selskapet kan foreta uten å støte mot kontrollkravet, er det nødvendig å vurdere kravet opp mot konkrete typetilfeller. I dette kapitlet skal det gjøres en nærmere vurdering av kontrollkravets betydning for enkelte disposisjoner på eiernivå.

Kontrollkravet vil i enkelte tilfeller få betydning for hvilke disposisjoner som kan fortas på selskapets eiernivå.⁵⁰ Det interessante her er i hvilken utstrekning kontrollkravet legger føringer for hvilke disposisjoner som kan foretas på eiernivå, uten at den aktive fisker mister den faktiske kontrollen over virksomheten. Disposisjoner som begrenser den aktive fiskers faktiske kontroll over virksomheten kan her anses å være i strid med kontrollkravet. Vurderingen må bero på en helhetsvurdering av det konkrete tilfellet.

Selskapets eiernivå består av de som har eierinteresser i selskapet. En deltaker som har eierinteresser i selskapet har rettigheter (eierrettigheter) som følger med eierandelen.⁵¹ Eierrettighetene kan inndeles i økonomiske rettigheter, forvaltningsrettigheter og disposisjonsrettigheter. De økonomiske rettighetene omfatter retten til utdeling fra selskapet, herunder utdeling av utbytte/overskudd og tilbakebetaling ved kapitalnedsettelse. Forvaltningsrettighetene omfatter retten til å møte i selskapets øverste organ, stemmerett og utøve andre rettigheter i selskapets. Disposisjonsrettighetene kan til en viss grad betegnes som økonomiske rettigheter, og er særlig tilknyttet retten til å avhende eller erverve eierandeler.⁵²

En disposisjon på eiernivå vil typisk være å inngå en avtale som regulerer eierrettighetene, eller å bestemme at selskapet skal driftes på en spesiell måte gjennom vedtektene/selskapsavtalen, aksjonæravtaler eller avtaler mellom deltakerne og andre. Dette er aktuelt hvor deltakerne ønsker å regulere forholdet i selskapet utover de reguleringene som selskapslovgivningen oppstiller. Selskapslovgivningen oppstiller i mange tilfeller at lovbestemmelsene kan fravikes eller suppleres gjennom vedtektene/selskapsavtalen eller ved annen avtale. Deltakerne må ta hensyn til kontrollkravet og de obligatoriske reglene som selskapslovgivningen oppstiller.

I den videre drøftingen vil det tas utgangspunkt i de momentene som er av betydning ved kontrollvurderingen.⁵³ De ulike typetilfellene som er aktuelle å vurdere er disposisjoner som virker inn på eierrettighetene gjennom selskapets struktur, avtaler mellom eierne, avtaler mellom eierne og selskapet og avtaler mellom eierne og tredjeparter.

⁵⁰ Se Fiskeridirektoratet (2005) s. 2.

⁵¹ Bråthen (2019) s. 101.

⁵² Bråthen (2019) s. 101-102.

⁵³ Fiskeridirektoratet (2005).

5.2 Selskapets struktur

Hvordan selskapet struktureres vil kunne gi inntrykk om den aktive fisker oppfyller kontrollkravet. Med selskapets struktur siktes det først og fremst til hvordan eierne velger å regulere forholdet mellom seg. Ved vurderingen om den aktive fisker har kontroll over virksomheten, er forholdet mellom den aktive fisker og deltakerne avgjørende. Det sentrale er hvilke rettigheter og plikter deltakerne har i selskapet, og om det påvirker den aktive fiskers faktiske kontroll over virksomheten.

Grunnlaget for deltakernes eierrettigheter og plikter har sitt rettslige grunnlag i et avtaleforhold. Det siktes her til vedtektene i AS og selskapsavtalen i ANS. Avtaleforholdet regulerer ikke bare forholdet mellom deltakerne, men det regulerer selskapets struktur og konstituerer selskapet slik at det ved avtaleinngåelse blir opprettet og får stilling som juridisk person.⁵⁴

Når fiskeren velger å organisere eierskapet til fiskefartøyet gjennom et aksjeselskap, må det skilles mellom vedtektene og stiftelsesdokumentet. Ved opprettelsen av selskapet må deltakerne opprette et stiftelsesdokument, som bl.a. skal inneholde selskapets vedtekter, jf. asl. § 2-1 første ledd. Stiftelsesdokumentet er et mer omfattende dokument enn vedtektene, og gir forvaltningen en oversikt over aksjene i selskapet, styremedlemmer, aksjeinnskudd osv., jf. asl. § 2-3. Dette er momenter som er av betydning ved kontrollvurderingen fordi det gir et bilde på selskapets struktur.⁵⁵

Den aktive fiskers faktiske kontroll over virksomheten vil som utgangspunkt fremkomme av stiftelsesdokumentet eller vedtektene/selskapsavtalen. Disse vil kunne vise om det foreligger begrensninger på den aktive fiskers faktiske kontroll over virksomheten. Hvilke føringer kontrollkravet her stiller for den aktive fiskers disposisjoner må vurderes konkret. Drøftelsen videre vil fokusere på selskapets vedtekter og selskapsavtale, fordi det er vanlig å regulere eierrettighetene gjennom disse.

5.2.1 Vedtektene og selskapsavtalen i forhold til kontrollkravet

Vedtektene og selskapsavtalen er selskapets «grunnlov», og er bindende for selskapets deltakere og organer. I og med at vedtektene eller selskapsavtalen må vedtas av deltakerne,

⁵⁴ Woxholth (2021) s. 68.

⁵⁵ Fiskeridirektoratet (2005) s. 2.

har de mye til felles med en vanlig avtale.⁵⁶ Forskjellen er derimot at vedtektene og selskapsavtalen etablerer selskapsstrukturen og vedtektene kan endres uten at alle deltakerne er enige om det, jf. asl. § 5-18. Endringer i selskapsavtalen krever enstemmighet dersom ikke annet er avtalt, jf. sel. § 2-12 første ledd annet punktum.

Deltakerne plikter å avtale hvilket formål selskapet skal ha. Dette må fremkomme av vedtektene eller selskapsavtalen, jf. asl. § 2-2 første ledd nr. 3 og sel. § 2-3 annet ledd bokstav c. Selskapsformålet kan bare endres med kvalifisert flertall i AS gjennom vedtak på generalforsamling, jf. asl. § 5-18, eller ved enstemmighet i ANS, jf. sel. § 2-12 første ledd. Ved kontrollvurderingen kan vedtektene eller selskapsavtalen benyttes til å se på om selskapets formål er i tråd med kontrollkravet de retningslinjene som forvaltningen oppstiller. For eksempel vil et formål om erverv av fiskefartøy med enkelte kvalifikasjoner og tillatelser kunne vektlegges ved kontrollvurderingen fordi det sier noe hvilken virksomhet selskapet skal drive.⁵⁷

Formålet oppstiller en skranke for eierstyring i selskapets øverste organ og styrets myndighet. Selskapets formål vil fungere som et vern for minoritetseierne i ANS som har fraskrevet seg vetorett, og som derfor kan komme i mindretall ved avstemming. I AS hvor flertallsprinsippet gjelder, vil formålet til enhver tid beskytte minoritetsaksjonærene.⁵⁸ At den aktive fisker skal ha tilsvarende kontroll som majoritet kan ikke gå på bekostning av minoritetsrettighetene, fordi majoriteten aksepterer at minoritetseiere har rettigheter etter selskapslovgivningen. Minoritetsrettighetene er ikke i særlig grad problematisk for den aktive fisker kontroll med selskapet, og utgangspunktet må være at disse rettighetene samsvarer med kontrollkravet.

Selskapsformålet er en begrensning for hvilke disposisjoner som kan foretas av eierne eller selskapet. Om en disposisjon ligger innenfor selskapets formål må vurderes konkret. Dersom det ut ifra en tolkning fører til at disposisjonen som er foretatt, ligger utenfor formålet, blir det

⁵⁶ Vedtekten vedtas på den konstituerte generalforsamling, jf. asl. § 5-18. For selskapsavtalen gjelder det en plikt til å opprette en selskapsavtale som skal undertegnes av samtlige deltakere, jf. sel. § 2-3 første ledd første punktum.

⁵⁷ Fiskeridirektoratet (2005) s. 2.

⁵⁸ Woxholth (2021) s. 71

et spørsmål om selskapet likevel er bundet. Dette må vurderes etter asl. § 6-33, jf. sel. § 2-22 annet ledd.

Selskapslovgivningen regulerer ikke nærmere hvordan formålet skal defineres. Deltakerne kan dermed angi et bredt eller snevert selskapsformål. Utgangspunktet må være at selskapsformålet ikke vil kunne begrense den aktive fiskers faktiske kontroll over virksomheten da dette følger av posisjonen som majoritetseier. Til tross for at formålet kan være bredt eller snevert, må det likevel legges til grunn at det må være i samsvar med fiskerilovgivningen og dens formål.⁵⁹

Vedtektene og selskapsavtalen er bindende for selskapsdeltakerne og innehar både obligatoriske og frivillige reguleringer. Hva deltakerne velger å avtale utover lovens minimumskrav, jf. asl. § 2-2 og sel. §§ 2-3 og 3-2, er til en viss grad underlagt avtalefrihet.⁶⁰ Utover de krav som selskapslovgivningen setter, må vedtektene og selskapsavtalen ta hensyn til kontrollkravet. Dersom deltakerne her avtaler innskrenkninger i majoritetseierens rettigheter i selskapet til fordel for minoriteten som ikke er aktiv fisker, vil dette være problematisk i forhold til kontrollkravet.

Det foreligger ingen direkte krav til vedtektene eller selskapsavtalen etter deltakerloven. Kontrollkravet må dermed forstås slik at det er en indirekte regulering av hva som kan bestemmes i vedtektene eller selskapsavtalen. Det har vært vurdert om selskapet skal ha bestemmelser i vedtektene/selskapsavtalen at det gjelder lovbestemte eierskapsbegrensninger, og at selskapet derfor skal godkjenne nye deltakere. Utvalget kom til at de ikke ville komme med et slikt forslag.⁶¹ Det er herunder opp til selskapet selv å inneha bestemmelser i vedtektene eller selskapsavtalen som regulerer dette.

Ved enkelte tilfeller inntar deltakerne bestemmelser som regulerer stemmeretten til deltakerne i vedtektene eller selskapsavtalen. Utgangspunktet er at stemmeretten i selskapets øverste organ kan reguleres i vedtektene eller selskapsavtalen, jf. asl. § 4-1 første ledd første punktum og sel. §§ 2-12 første ledd annet punktum og 3-8 tredje ledd. Dette er særlig aktuelt i selskaper hvor det er flere deltakere som ikke anses som aktive fiskere. Kontrollkravet setter

⁵⁹ Ot.prp. nr. 67 (1997-1998) s. 45

⁶⁰ Woxholth (2021) s. 69-70.

⁶¹ NOU 2002: 13 s. 74

her visse begrensninger for hva deltakerne kan avtale, og slike reguleringer kan være problematiske for den aktive fiskers kontroll over virksomheten. Et eksempel på en begrensning kontrollkravet her oppstiller, vil her være at deltakerne ikke kan avtale at den aktive fisker ikke skal ha stemmerett for sine eierandeler i selskapets øverste organ, eller at den aktive fisker ikke kan stemme i konkrete saker. Dette ville vært i strid med kontrollkravet.

Som et videre eksempel kan det være aktuelt for deltakerne å bestemme i vedtektene at aksjene i selskapet skal være av ulike slag med ulike rettigheter, jf. asl. § 4-1 første ledd første punktum. For slike tilfeller er det vanlig å skille mellom A- og B-aksjer, hvor A-aksjene gir stemmerett mens B-aksjene ikke gjør det. Dette innebærer et unntak fra likhetsprinsippet om at en aksje gir lik rett i selskapet.⁶²

Det forekommer her at eierne av A-aksjene i selskapet er aktive fiskere, mens eierne av B-aksjene, som ikke har stemmerett, er investorer i selskapet og anses ikke som aktive fiskere.⁶³ Dersom den aktive fisker ikke har flertallet av A-aksjene med stemmerett i selskapet, vil kontrollkravet ikke være oppfylt.⁶⁴ Det samme må antas å gjelde hvor den aktive fiskers stemmerett begrenses i vedtektene/selskapsavtalen, slik at fiskeren ikke har bestemmende innflytelse på de vedtak som treffes i selskapets øverste organ.

Dersom minoritetsaksjonærene som sitter med B-aksjene uten stemmerett, finansierer virksomheten, kan det oppstå et underliggende press på den aktive fisker for å tilfredsstille minoritetsaksjonærene. Dette kan indirekte legge begrensninger på den aktive fiskers kontrollfunksjon i selskapet. Selv om B-aksjonærene har begrenset kontroll over virksomheten, vil den aktive fisker kunne føle seg bundet til å drifte virksomheten i henholdt til minoritetsaksjonærenes interesser eller instruksjer. Ved disse tilfellene er spørsmålet om den aktive fisker har tilsvarende faktisk kontroll over virksomheten, eller om kontrollen ligger hos minoritetsaksjonærene.

Ved de tilfellene minoritetsaksjonærene som sitter på B-aksjene i selskapet har vært med å finansiere virksomheten, vil det kunne oppstå et avhengighetsforhold mellom dem og den aktive fisker. Det må i denne sammenheng vurderes om den aktive fisker oppfyller

⁶² Bråthen (2019) s. 101

⁶³ Ot.prp. nr. 67 (1997-1998) s. 45.

⁶⁴ Fiskeridirektoratet (2005) s. 2

kontrollkravet. Tilknytningen mellom den aktive fisker og deltakerne vil her være av betydning. Det kan i enkelte tilfeller tenkes at det er en så nær tilknytning og et tett samarbeid mellom aksjonærene, at det vil være naturlig at minoritetsaksjonærene har kontroll i selskapet.⁶⁵ Dette kan bare tenkes i de tilfeller hvor det anses som rimelig i den konkrete saken, og at disposisjonen ikke vil påvirke den aktive fiskers kontroll med selskapet.

Stemmerett i selskapets øverste myndighet vil som regel fremgå av vedtektene/selskapsavtalen.⁶⁶ Kontrollkravet legger her føringer for hvordan stemmeretten kan reguleres i vedtektene/selskapsavtalen. Den aktive fisker må som utgangspunkt ha flertallet av de eierandelene med stemmerett i selskapet for å oppfylle kontrollkravet. Poenget er at dersom minoritetseier gjennom vedtektene gis bestemmende innflytelse på generalforsamling, enten gjennom A- eller B-aksjer, så vil den aktive fisker ikke lenger ha «tilsvarende faktisk kontroll» som majoritetseier. En slik regulering vil være i strid med kontrollkravet.

5.3 Avtaler mellom eierne

Utover vedtektene og selskapsavtalen, kan deltakerne inngå avtaler seg imellom. Kontrollkravet må forstås slik at det også her legger føringer for hva som kan avtales mellom eierne. Deltakerne kan her inngå avtaler som søker å regulere eierrettighetene i selskapet, utover det som fremkommer av selskapslovgivningen, vedtektene eller selskapsavtalen. Dette betegnes ofte som en aksjonæravtale.⁶⁷ Det finnes ingen lov om slike avtaler, og reguleringen beror på vanlige avtalerettslige prinsipper.⁶⁸ Det grunnleggende er at avtalen inngås mellom selskapets deltakere, og selskapet blir ikke forpliktet eller berettiget etter avtalen. Det gjør heller ikke deltakere som ikke tiltrer avtalen som parter.

Det kan være flere grunner for at deltakerne ønsker å inngå en avtale seg imellom. En grunn kan være at det ikke er mulig å oppnå tilstrekkelig flertall til å endre vedtektene etter asl. § 5-18, slik at det som ønskes regulert, tas med i en «aksjonæravtale». En annen begrunnelse er at

⁶⁵ Berg Fiskeriselskap AS s. 3.

⁶⁶ Fiskeridirektoratet (2005) s. 2.

⁶⁷ Woxholth (2021) s. 72

⁶⁸ Woxholth (2017) s. 38

det ikke er mulig å foreta den aktuelle reguleringen i selskapets vedtekter. Hvilke begrensninger kontrollkravet her oppstiller for hva som kan avtales, må vurderes konkret.

Avtaler mellom eierne skal fremlegges for kontroll ved søknad om ervervstillatelse for selskap.⁶⁹ Avtaler som er i strid med kontrollkravet vil som regel ikke kunne godtas av forvaltningen. Et eksempel vil være hvor det avtales at minoritetseierne i enkelte saker skal ha avgjørende innflytelse i en konkret sak. En slik avtale vil kunne støte mot kontrollkravet fordi den fratrar den aktive fiskers avgjørende innflytelse i selskapets øverste organ. Om avtalens innhold begrenser den aktive fiskers faktiske kontroll over virksomheten, må vurderes konkret hvor avtalens innhold, parter og rettslige virkning er av betydning.

Utgangspunktet ved inngåelsen av slike avtaler er at det gjelder form og avtalefrihet. Avtalen kan dermed inneholde bestemmelser om nær sagt hva som helst.⁷⁰ Partene må her ta hensyn til kontrollkravet ved utformingen av innholdet og inngåelsen av avtalen. Selv om avtalens formål er å oppnå de beste løsningene for partene, kan den ikke gå på bekostning av den aktive fiskers kontroll med selskapet.

Fordi avtaler mellom eierne som utgangspunkt søker å regulere eierrettighetene i selskapet, må man skille mellom hvilke rettigheter de søker å regulere. For den videre fremstilling av hvilke disposisjoner som kan foretas, vil det foretas en vurdering av avtaler som søker å regulere de ulike eierrettighetene i selskapet, herunder forvaltningsrettigheter, disposisjonsrettigheter og økonomiske rettigheter.

5.3.1 Forvaltningsrettigheter

Med «forvaltningsrettigheter» menes retten til å utøve innflytelse på forvaltningen av selskapet.⁷¹ Disse eierrettighetene omfatter først og fremst retten til å møte, stemme og utøve andre rettigheter i selskapets øverste organ. Som eksempel på en slik rettighet kan det vises til asl. § 5-3, hvor det fremkommer at hver aksje gir en stemme, jf. første ledd første punktum. Dette er et grunnleggende prinsipp i selskapsretten, og betegnes som likhetsprinsippet blant

⁶⁹ Fiskeridirektoratet (2005)

⁷⁰ Woxholth (2017) s. 74

⁷¹ Woxholth (2017) s. 80

aksjonærene. Som vi har sett kan dette reguleres nærmere i vedtektene. Følgelig kan man se for seg at deltakerne binder sine forvaltningsrettigheter gjennom avtale.

Avtaler mellom deltakerne som søker å regulere forvaltningsrettigheter som har praktisk betydning, herunder stemmerettsavtaler på generalforsamling, er til en viss grad vanlig å inngå. Også binding av minoritetsrettigheter og individualrettigheter kan forekomme.⁷² Her som ellers må deltakerne ved inngåelse av avtaler som søker å regulere forvaltningsrettighetene, ta hensyn til kontrollkravet.

5.3.1.1 Stemmerettsavtaler

Med stemmerettsavtaler siktes det til avtaler som har til hensikt å regulere partenes stemmegivning i selskapets øverste organ. Avtaler som regulerer stemmeretten her, vil kunne påvirke den aktive fiskers kontroll over virksomheten. Dette henger sammen med at kontroll over stemmegivningen i selskapets øverste organ, kan gi kontroll over styrefunksjonen. Kontrollkravet kan dermed forstås slik at det legger begrensninger på hva som kan avtales.

Det mest praktiske er at man binder seg til å stemme for eller mot en viss type beslutning, men det kan også tenkes de tilfeller hvor man binder seg til å avstå fra å stemme i enkelte saker.⁷³ Det skilles her mellom avtaler som tar sikte på å regulere minoritetsseiere stemmerett, og avtaler som bestemmer at majoritetsseier overfor minoritetsseier forplikter seg til å stemme på en bestemt måte.⁷⁴ For de tilfellene den aktive fisker avtaler at minoritetens stemme skal telle i ulik grad, eller forplikter seg til å stemme på en bestemt måte, vil dette kunne være problematisk i forhold til kontrollkravet.

Når det inngås en avtale som regulerer minoritetsseierne sin adgang til å utøve stemmerett, kan dette resultere i at den aktive fisker får begrenset kontroll over virksomheten. Spørsmålet er da om den aktive fisker har tilsvarende faktisk kontroll over virksomheten, eller om den i for stor grad gir minoriteten kontroll over virksomheten. Ved kontrollvurderingen må man da se på hvordan avtalen regulerer minoritetens stemmerett, og hvilken innflytelse de får på kontrollen over virksomheten.

⁷² Woxholth (2017) s. 80

⁷³ Woxholth (2017) s. 82

⁷⁴ Woxholth (2017) s. 82-83

Utgangspunktet må være at kontrollkravet ikke legger begrensninger på minoritetseiernes adgang til å stemme i selskapets øverste organ. Dette begrunnes i at deltakerne har eierrettigheter som følge av eierandelen, og dermed må kunne få ivareta sine interesser gjennom å utøve stemmerett i selskapets øverste organ. Det må herunder tas visse forbehold. Minoritetens stemmerett kan ikke gå på bekostning av den aktive fisker kontroll over virksomheten. Det kan dermed ikke gyldig avtales at minoritetens stemme skal telle mer enn den aktive fiskers, da dette vil være en omgåelse av kontrollkravet. Minoriteten vil i slike tilfeller sitte med den faktiske kontrollen over virksomheten selv om de har minoriteten av eierinteressene i selskapet.

Videre kan det tenkes at den aktive fisker inngår en avtale med deltakerne om at ingen kan stemme for mer enn en viss prosent. Dette gjelder uavhengig om hvor stor eierandel vedkommende har i selskapet. Dersom det inngås en avtale om at ingen kan stemme for mer enn 10% av aksjene, med formål om å unngå at noen får en dominerende stilling i selskapet, vil dette være problematisk. Den aktive fisker vil her fortsatt ha majoriteten av eierinteressene, men vil ikke kunne utøve kontroll med de vedtak som treffes. En slik avtale vil være i strid med kontrollkravet da den aktive fisker ikke vil kunne utøve «tilsvarende faktisk kontroll» over virksomheten.

For de tilfeller den aktive fisker gjennom avtale med minoritetseierne forplikter seg til å stemme i henhold til en instruks gitt av minoritetseierne, må dette som utgangspunkt anses å være i strid med kontrollkravet. Et eksempel på at en slik avtale har blitt funnet å være i strid med kontrollkravet finner vi i TOSFO-2005-3347. Saken gjaldt krav om erstatning for påstått rettsstridig overføring av fiskerirettigheter fra aksjeselskap til enkeltpersonsforetak.

Tingretten uttalte i det følgende:

«Punkt 3 i avtalen av 28. april 1998 mellom X og B om at han på generalforsamling i Z AS pliktet å stemme etter instruksjon fra X, innebar en klar omgåelse av deltakerloven § 6 om at aktive fiskere skal ha kontroll over virksomheten. X har erkjent at denne avtalen er ugyldig som stridende mot deltakerloven, jf. Rt-2004-1582.

Hadde avtalen blitt kjent for fiskerimyndighetene, ville ervervstillatelsen trolig blitt tilbakekalt.».⁷⁵

Retten fant den hemmelige avtalen om at majoritetsaksjonæren plikter å stemme i samsvar med minoritetsaksjonærenes instruks, å være en omgåelse av kontrollkravet og derav ugyldig med grunnlag i en vurdering som ble gjort i Rt. 2004 s. 1582.⁷⁶ Tingretten viste til at det i Rt. 2004 s. 1582 – «som gjaldt gyldigheten av en avtale mellom selger og kjøper av en landbrukseiendom at kjøperen skulle betale et hemmelig tillegg til den offisielle kjøpesummen» - ble avtalen kjent ugyldig som stridende mot lov og ærbathet, jf. NL 5-1-2. Dette måtte også legges til grunn i gjeldende sak da avtalen var opprettet med formål om å omgå deltakerlovens regler.

Rettens argumentasjon baserer seg på at avtalen var proforma for å omgå aktivitetskravet. Stemmerettsavtaler som søker å omgå kontrollkravet til fordel for en ikke aktiv fisker på denne måten, kan bli å betrakte som ugyldig fordi den vil stride mot lov og ærbarhet. Dette er en naturlig betraktning ettersom kontrollkravet søker å hindre slike tilfeller, og skal sikre at fiske utøves av personer eller selskaper som eier og driver sine fartøyer selv.

Man kan også tenke seg at stemmerettsavtaler som pålegger den aktive fisker en plikt som ikke berører kontrollkravet, kan gyldig inngås. For eksempel kan dette være tilfellet dersom den aktive fisker forplikter seg til å stemme for utbytte dersom dette er mulig.⁷⁷ Dette henger sammen med at retten til utbytte er en minoritetsrettighet som vedkommende har uavhengig av en slik avtale.⁷⁸ En slik stemmerettsavtale må dermed kunne godtas da den ikke vil påvirke den aktive fiskers kontroll over virksomheten.

En videre tenkt eksempel kan være hvor den aktive fisker forplikter seg til å stemme for et styre hvor han peker ut tre styremedlemmer, mens den ikke aktive fisker utpeker to, eller hvor begge utpeker to styremedlemmer, mens den aktive fisker bestemmer hvem som skal være styrets leder. I begge disse tilfellene vil den aktive fiskers styremedlemmer ha bestemmende

⁷⁵ Se TOSFI-2005-33470/RG-2006-482. Om den rettskildemessige vekten av underrettspraksis vises det til kapittel 1.4.

⁷⁶ Rt. 2004 s. 1582.

⁷⁷ Se asl. § 8-1.

⁷⁸ Se Bråhen (2019) s. 102.

innflytelse på generalforsamlingen. Slike avtaler må også kunne godtas da det her er den aktive fisker som har bestemmende innflytelse på hvem som skal sitte i styret og dermed forvalter selskapet.

En stemmerettsavtale som pålegger den minoritetseiende ikke aktive fisker å stemme på en bestemt måte, må videre kunne godtas. Effekten av denne typen stemmerettsavtaler er at ikke aktiv fisker plikter å stemme likt med aktiv fisker, også når det er krav om kvalifisert flertall, slik at aktiv fisker også får bestemmende innflytelse på denne typen avgjørelser. Den aktive fisker får altså større kontroll enn hva som kreves etter loven.

Avtaler som regulerer stemmeretten i selskapets øverste organ, vil vise om den aktive fisker er underlagt begrensninger i sin kontroll over virksomheten.⁷⁹ Kontrollkravet avskjærer ikke deltakerne her fra å inngå avtaler som regulerer stemmeretten, men det må tas visse forbehold og avtalen må i tilstrekkelig grad ta hensyn til kontrollkravet. Dersom avtalen søker å omgå kontrollkravet med formål om å gi andre enn den majoritetseiende aktive fisker kontroll over virksomheten, vil avtalen ikke bli godkjent av forvaltningen.

5.3.1.2 Minoritets- og individualrettigheter

Utover binding av stemmeretten kan deltakerne gjennom avtale, binde utøvelsen av minoritets- og individualrettigheter. Et eksempel på en minoritetsrettighet er retten til å kreve gransking, jf. asl. § 5-25 annet ledd.⁸⁰ Partene kan her inngå en avtale om at en eller flere parter ikke vil utøve retten til å kreve gransking. Et eksempel på binding av individualrettigheter kan være at en deltaker binder seg til å ikke reise søksmål mot en beslutning på generalforsamling, jf. asl. § 5-22.⁸¹

I hvilken utstrekning slike avtaler har betydning for den aktive fiskers kontroll over virksomheten er noe usikkert. En slik avtale tar mer sikte på å regulere minoritetseierne mot maktmisbruk. Ved å inngå slike avtaler skjer det således ingen forskyvning av kontrollfunksjonen i selskapet. Det antas derfor at slike avtaler har begrenset betydning for kontrollvurderingen.

⁷⁹ Fiskeridirektoratet (2005) s. 2.

⁸⁰ Woxholth (2017) s. 84.

⁸¹ Woxholth (2017) s. 84.

5.3.2 Disposisjonsrettigheter

Deltakernes disposisjonsrettigheter omfatter retten til å disponere over eierandelen.⁸² Dette kan innebære overdragelse av eierandeler, men også andre disposisjoner, som f.eks. pantsettelse. For avtaler som regulerer dette, kan det i enkelte tilfeller oppstå problemer i forhold til kontrollkravet. I det følgende vil det fokuseres på i hvilken utstrekning deltakerne kan regulere disposisjonsrettighetene gjennom avtale.

5.3.2.1 Overdragelse av eierandeler

Det følger av deltl. § 9 første ledd at eierandeler i et selskap som «direkte eller indirekte eier et merkeregistrert fartøy, må ikke overdras til en annen eier uten at departementet på forhånd har gitt tillatelse til endring i eiersammensetningen». Det kreves da søknad om forhåndsgodkjenning ved endringer i selskapets eiersammensetning, jf. ervervstillatelsesforskriften⁸³ § 4b.

Av ordlyden «må ikke overdras» oppstiller bestemmelsen en skranke i deltakernes adgang til å overdra eierandelen fritt til andre. Bestemmelsen er dermed en begrensning i deltakernes disposisjonsrettigheter. Bestemmelsen utgjør et unntak fra prinsippet om at aksjer er fritt omsettelige, jf. asl. § 4-15. Begrunnelsen for kravet om forhåndsgodkjenning er at det skal bidra til å føre kontroll med at kravene i deltl. § 6 ikke gjøres illusorisk ved salg av eierandeler, etter at det er gitt ervervstillatelse.⁸⁴

Selv om bestemmelsen oppstiller en begrensning i adgangen til å overdra eierandeler i selskapet, foreligger det ikke et forbud mot å regulere dette nærmere gjennom avtale. Dette ville vært en for restriktiv tolkning av bestemmelsen. Dersom det inngås avtaler om disposisjonsrettighetene til deltakerne, må avtalen ta hensyn til kontrollkravet. Dette må ses i sammenheng med at forvaltningen ikke gir tillatelse til eierendringer som medfører at de alminnelige vilkårene for ervervstillatelse ikke vil være oppfylt.⁸⁵

⁸² Woxholth (2017) s. 84.

⁸³ Forskrift 07. desember 2012 nr. 1144 om ervervstillatelse, registrering og merking av fiskefartøy mv. (ervervstillatelsesforskriften).

⁸⁴ Ot.prp.nr. 67 (1997-1998) s. 47.

⁸⁵ Malene S s. 5.

Avtaler mellom deltakerne som regulerer overdragelse av eierandeler, kan inneholde ulike bestemmelser. Dette kan være bestemmelser som tar sikte på å begrense adgangen til å disponere over eierandelen, eller om opsjoner. Dette er de typebestemmelsene som er mest aktuelle i forhold til kontrollvurderingen. Slike avtaler vil i utgangspunktet ikke påvirke den aktive fiskers kontroll over virksomheten, da de som regel bare kommer til anvendelse ved salg av eierandeler i selskapet. Kontrollkravet kan derimot tenkes å oppstille visse begrensninger for hva som gyldig kan avtales.

Den aktive fisker kan ved avtale inngå begrensninger i adgangen til å disponere over eierandeler. En slik avtale vil typisk inneholde bestemmelser om samtykke for å kunne avhende eierandeler, eller krav til hvem man kan selge eierandelen til. En slik regulering vil være hensiktsmessig i den forstand at den aktive fisker vil ha faktisk kontroll over hvem som er deltakere i selskapet. Dette gir en forutberegnelighet og kontroll over virksomheten som viser at eierskapet er reelt og at den aktive fisker har tilsvarende faktisk kontroll.

En begrensning i den aktive fiskers adgang til å overdra egne eierandeler må i utgangspunktet vurderes slik at det ikke påvirker kontrollen i selskapet. Ved at minoritetseierne må gi samtykke for at den aktive fisker kan avhende eierandelene, vil være rimelig for de tilfellene det foreligger et stort og omfattende samarbeid mellom deltakerne.⁸⁶ En begrensning i hvem den aktive fisker kan overdra eierandelene til, er også naturlig da vedkommende må oppfylle kravene som aktiv fisker. En slik avtale vil neppe være problematisk i forhold til kontrollkravet.

Det forekommer at det inngås avtaler som inneholder bestemmelser om opsjoner.⁸⁷ Opsjoner kan enten være salgsoptjoner eller kjøpsopsjoner. Salgsoptjoner innebærer at avtalepartene blir sikret en mulighet til å komme seg ut av selskapet til en akseptabel pris, mens det for kjøpsopsjoner gir partene en mulighet til å øke eierandelen mot investeringen i selskapet. En praktisk variant av en kjøpsopsjon er bestemmelser om forkjøpsrett.⁸⁸

En avtale som inneholder bestemmelser om forkjøpsrett kan være hensiktsmessig for den aktive fisker, både for å sikre seg mot endringer i eierkretsen, og for å gi øvrige deltakere

⁸⁶ Berg Fiskeriselskap AS s. 3.

⁸⁷ Se LB-2007-30617

⁸⁸ Woxholth (2017) s. 88-89

mulighet til å øke sin eierandel i selskapet. Dersom øvrige deltakere gis mulighet til å øke sin eierandel i selskapet, må dette ikke gå på bekostning av eiersammensetningen eller kontrollkravet.

Avtaler som favoriserer minoritetseier gjennom forkjøpsrett fremfor majoritetseier, kan være problematisk i forhold til kontrollkravet og eiersammensetningen i selskapet. Dette tilfellet vil ikke påvirke den aktive fiskers kontroll med selskapet direkte, men vil kunne være problematisk for forholdene i ettertid. Det er dermed hensiktsmessig å være føre var slik at selskapet ikke mister ervervstillatelsen fordi forkjøpsretten har ført til en eiersammensetning og kontrollfunksjon som er i strid med deltl. § 6.

For eksempel vil dette være problematisk i de tilfellene eierandelene i selskapet er fordelt på flere hender mellom aktive fiskere og ikke aktive fiskere. Dersom to aktive fiskere har 40% hver av eierinteressene i selskapet, mens resterende 20% eies av ikke aktiv fisker, vil en forkjøpsrett som gir den ikke aktive fisker rett på den ene aktive fiskers eierpost være i strid med deltl. § 6. En forkjøpsrett kan dermed ikke i for stor grad favorisere minoritetseierne da det kan føre til at kontrollen med styrefunksjonen i selskapet endres i strid med kravene i deltakerloven.

Ved de tilfeller eierandelene blir fordelt mellom avtalepartene, vil maktforholdet mellom dem ikke forandres. En slik regulering sikrer at den aktive fiskers kontroll i selskapet ikke endres. Dette vil være en hensiktsmessig ordning dersom det er flere aktive fiskere i selskapet som til sammen utgjør majoriteten av eierinteressene i selskapet.

Avtaler mellom deltakerne som inneholder bestemmelser som regulerer overdragelse av eierandelene, vil kunne vise om de medfører begrensninger i den aktive fiskers kontroll over virksomheten.⁸⁹ Dersom avtalen medfører en endring i eiersammensetningen eller kontrollfunksjonen i selskapet vil forvaltningen neppe godta avtalen. Hva som vil godtas av forvaltningen må vurderes konkret, og opsjonsavtaler vil kunne bidra til at minoritetseierne har/får faktisk kontroll med selskapet. Dersom avtalen medfører at den aktive fiskers kontrollfunksjon i selskapet blir begrenset ved realisering, vil dette kunne antas å være i strid med kontrollkravet.

⁸⁹ Fiskeridirektoratet (2005) s. 2.

5.3.2.2 Pantsettelse av eierandeler

Deltakernes disposisjonsrettigheter kan også omfatte disposisjoner som innebærer pantsettelse av eierinteresser. Pantelovens⁹⁰ utgangspunkt er at det kreves hjemmel for pantsettelse, jf. pantel. § 1-2 annet ledd. For pantsettelse av aksjer kan disse «pantsettes når annet ikke er fastsatt i vedtektene», jf. asl. § 4-8 første ledd. For andeler i ansvarlige selskap er situasjonen noe annerledes, for enkelthetens skyld vurderes derfor kun pantsettelse av aksjer.

Det følger av asl. § 4-8 første ledd annet punktum at avtalen kan bestemme at «utbytte skal utbetales til panthaveren uten de begrensninger som følger av § 8-3 annet ledd». Av ordlyden følger det at retten til utbytte fritt kan overdras til panthaver. Det kan også avtales at panthaver skal få utbetalt utbytte, jf. pantel. § 1-6.

Et eksempel på slike tilfeller kan tenkes hvor minoritetseier gir lån til den aktive fisker for å finansiere kjøpet av aksjer i selskapet. Minoritetseier tar i denne sammenheng pant i aksjene for å få sikkerhet for sitt krav.⁹¹ Minoritetseier bestemmer i panteavtalen at tilbakebetalingen av lånet, skal være utbetaling av den aktive fiskers utbytte i selskapet. Den som gir lånet, får dermed rettighetsposisjon som långiver overfor den aktive fisker. En slik ordning kan være problematisk fordi den kan medføre gunstige ordninger for minoritetseier som kreditor ved at vedkommende får en rett til den aktive fiskers utbytte. I tillegg kan det tenkes at kreditor gjennom avtalen får økt innflytelse på selskapets styrefunksjon som vil være i strid med kontrollkravet.

Ved at långiver tar pant i den aktive fiskers eierandeler i selskapet, kan dette også skape et underliggende press på den aktive fisker som i realiteten kan medføre at långiver indirekte har kontrollen med selskapet. I tillegg vil långiver ha krav på eierandelen dersom selskapet går tapt ved konkurs, eller at den aktive fisker ikke klarer å betjene lånet. Den aktive fisker vil i dette tilfellet måtte kunne ta beslutninger ut ifra hva som kreditor mener er best, som igjen vil føre til at vedkommende indirekte har kontrollen med selskapet. Spørsmålet er her om den aktive fisker har tilsvarende faktisk kontroll over virksomheten. Et slikt tilfelle vil kunne føre til at den aktive fisker ikke oppfyller kontrollkravet, og at det i realiteten er panthaver som sitter med kontrollen over virksomheten.

⁹⁰ Lov 08. februar 1980 nr. 2 om pant (panteloven – pantel.).

⁹¹ Rettsvern for pantsettelse av aksjer, se asl. § 4-8 annet ledd og pantel. § 4-2a annet ledd.

Pantsettelse av aksjene innebærer i utgangspunktet en rådighetsbegrensning ved at omsetteligheten begrenses, og at utbytte ved salg tilfaller kreditor.⁹² En pantsettelse av aksjene vil da ikke i særlig grad påvirke den aktive fiskers kontroll med selskapet fordi realiseringen av pantet bare kommer til anvendelse ved salg, eller hvis aksjeeieren går konkurs. Fiskeridirektoratet vektlegger likevel i kontrollvurderingen dersom en avtale om pantsettelse av aksjene, medfører gunstigere ordninger for minoritetseier enn for majoritetseier.⁹³ Pantsettelse av aksjer kan ikke forbyes, men avtalen må ta hensyn til kontrollkravet.

5.3.3 Økonomiske rettigheter

De økonomiske rettighetene til deltakerne tar sikte på retten til utdeling fra selskapet, f.eks. utbetaling av utbytte. De økonomiske rettighetene omfatter også retten til å tegne eierandeler osv. Bestemmelser som regulerer disse rettighetene, vil typisk være knyttet til stemmerett. Dette vil typisk være at partene plikter å stemme for et gitt utbytte i selskapets øverste myndighet.⁹⁴

Avtaler som regulerer deltakernes økonomiske rettigheter, vil være av interesse ved kontrollvurderingen. Dersom avtalen tar sikte på at verdiene i selskapet skal tilfalle en minoritetseier, typisk ved skjevdeling av utbytte, vil dette indikere et underliggende forhold hvor minoritetseier har en større eierinteresse i virksomheten enn det eierandelen tilsier. Dette kan dermed være et signal om at maktforholdet i selskapet er annerledes enn det skal.

I hvilken grad slike avtaler har innvirkning på kontrollen over virksomheten er ikke klart.⁹⁵ Utgangspunktet er likevel at avtaler som inneholder bestemmelser om utbetaling av utbytte, vil det være av interesse ved kontrollvurderingen, fordi den kan gi en indikasjon på at man må se nærmere på saken. Om avtalen er i strid med kontrollkravet beror på årsaken til skjevdelingen. Dette kan være et moment i kontrollvurderingen som kan bekrefte at minoritetseier har faktisk kontroll over virksomheten og fartøyet.⁹⁶

⁹² Woxholth (2021) s. 197.

⁹³ Fiskeridirektoratet (2005) s. 2.

⁹⁴ Woxholth (2017) s. 92.

⁹⁵ Se kapittel 5.3.1.1

⁹⁶ Fiskeridirektoratet (2005) s. 2.

5.4 Avtaler mellom selskapet og eierne

Ved enkelte tilfeller inngår deltakerne avtaler med selskapet. Selskapet blir her ansett som en avtalepart og dermed forpliktet av avtalens innhold. Aksjeloven oppstiller enkelte krav til saksbehandling og innhold for avtaler mellom selskapet og dets aksjonærer, jf. asl. § 3-8. Det fremgår av forarbeidene at bestemmelsen ikke inneholder materielle begrensninger for hvilke avtaler selskapet kan inngå.⁹⁷ Deltakerloven eller selskapslovgivningen hindrer således ikke for at deltakerne kan inngå avtaler med selskapet.⁹⁸

Utgangspunktet er at det ved slike avtaler gjelder avtalefrihet.⁹⁹ Selskapet er et selvstendig rettssubjekt med rettslig handleevne, og kan i utgangspunktet inngå avtaler av enhver art.¹⁰⁰ Avtaler mellom selskapet og deltakerne må også her ta hensyn til kontrollkravet, og den aktive fiskers kontroll over virksomheten må ikke begrenses gjennom avtalen.

Eksempler på en avtale mellom selskapet og deltakerne kan være en avtale om finansiering. En slik regulering kan være en del av en mer omfattende avtale som tar sikte på å finansiere virksomheten. I det følgende skal det vurderes hvordan dette kan virke inn på kontrollkravet.

5.4.1 Låneavtaler

I enkelte tilfeller må selskapet låne kapital for å drifte virksomheten og ivareta investeringer. Dersom selskapet av en eller annen grunn ikke ønsker eller får finansiering fra låneinstitusjon, vil lån fra deltakerne være en løsning. I hvilken grad selskapet er finansiert gjennom egenkapital eller lånte midler, vil kunne gi en indikasjon på hvem som sitter med kontrollen i selskapet. Dersom selskapet i stor grad finansieres gjennom låneavtaler med minoritetseierne, kan dette være problematisk i forhold til kontrollkravet. Spørsmålet er i den forbindelse i hvilken grad kontrollkravet oppstiller begrensninger for selskapet til å inngå en låneavtale med deltakerne.

⁹⁷ Bråthen (2019) s. 150-151

⁹⁸ For avtaler som inngås mellom en aksjonær og selskaper eller dets ledelse gjelder det særlige saksbehandlingsregler, jf. asl. § 3-8. Innholdet i avtalen må ikke være i strid med likhetsprinsippet i asl. § 4-1, eller forbudet mot myndighetsmisbruk, jf. asl. § 6-28 første ledd. Særlige regler gjelder for ytelse av kreditt og sikkerhetsstillelse, jf. asl. §§ 8-7 flg.

⁹⁹ Avtalefriheten er ikke lovfestet, men følger av NL 5-1-2, jf. Giertsen (2021) s. 6

¹⁰⁰ Woxholth (2017) s. 366

Forvaltningen synes her å oppstille et krav om at den aktive fisker skal løpe den økonomiske risikoen i selskapet.¹⁰¹ Begrunnelsen for dette må være at dersom den aktive fisker i realiteten har den økonomiske risikoen i selskapet, tilsier dette at han også har reell og faktisk kontroll over virksomheten. Dette henger sammen med at en eierandel i et selskap medfører økonomisk risiko. Dersom den aktive fisker ikke løper den økonomiske risikoen for sin eierandel i selskapet, vil dette være en indikasjon på at eierskapet ikke er reelt og at kontrollen ligger hos den som sitter med denne risikoen. Hvem som har den økonomiske risikoen i selskapet, kan da være en pekepinn på hvem som har kontroll over virksomheten.

En alminnelig låneavtale hvor det gis midler til f.eks. kjøp av aksjer, fartøy eller drift av virksomhet, vil i utgangspunktet ikke være i strid med kontrollkravet. Slike avtaler vil ikke i særlig grad gi indikasjoner på de reelle eierforholdene i selskapet. Dette gjelder særlig i de tilfellene hvor långiver ved flere anledninger har gitt penger til fiskere for investeringer.¹⁰² Det er avtalens innhold som må være av betydning for kontrollvurderingen.

Et grunnvilkår for at en låneavtale skal stride mot kontrollkravet, må være at den innebærer en endring i kontrollfunksjonen til den aktive fisker i selskapet. Et slikt syn støttes av forvaltningens forståelse av kontrollkravet.¹⁰³ Dette vil særlig være aktuelt dersom avtalen gir partene innflytelse ved styringen av selskapet, eller skaper et underliggende press på den aktive fisker.

En låneavtale som bestemmer at minoritetseierne skal gis innflytelse i selskapets øverste organ i enkelte saker, vil være problematisk i forhold til kontrollkravet. En slik innflytelse kan f.eks. være at deltakerne skal kunne bestemme hvem som skal sitte i styret, slik at långivers interesser blir tilstrekkelig ivaretatt. Om en slik avtale strider med kontrollkravet vil bero på om långiver utpeker styremedlemmer som vil utgjøre majoriteten i styret. Långiver vil da kunne få kontrollerende innflytelse på styret og forvaltningen av selskapet. Slike avtaler kan anses å være i strid med kontrollkravet. Det må uansett i enkelte tilfeller godtas at deltakerne

¹⁰¹ Se kapittel 4.3 og Fiskeridirektoratet (2005) s. 2.

¹⁰² Se TOSFI-2005-33470/RG-2006-482

¹⁰³ Fiskeridirektoratet (2005) s. 2

gis visse rettigheter gjennom låneavtalen, da ikke enhver disposisjon vil påvirke den faktiske kontrollen i selskapet.¹⁰⁴

Ved en inngåelse av låneavtaler vil det mest problematiske i forhold til kontrollkravet, være oppfyllellespresset som den aktive fisker får i forhold til avtalen og driften av virksomheten. Om avtalen får en slik virkning beror på hvordan låneavtalen er utformet og dens varighet. Dersom selskapet har bundet seg til en låneavtale på markedsmessige vilkår som strekker seg over f.eks. 30 år, vil kunne gi et større oppfyllellespress enn en låneavtale som er oppsigelig med 3 måneders varsel. En avtale som strekker seg over lang tid vil dermed være mer problematisk enn en avtale som ikke gjør det.

Låneavtaler som strekker seg over lang tid vil kunne innebære at den aktive fisker vil anses å være indirekte styrt av låneavtalen og långivers interesser, og dermed indirekte begrenset ved kontrollen med selskapet. En avtaleforpliktelse vil uansett til en viss grad føre til at partene vil opptre i samsvar med avtalen, og avtalepartenes interesser. At den aktive fisker i disse tilfellene fører en kontroll over virksomheten som er i samsvar med låneavtalen og långivers interesse, vil være naturlig.

Dette kan stille seg noe annerledes dersom selskapet går dårlig økonomisk, og långiver står i fare for å ikke få betaling. I slike tilfeller kan det tenkes at långiver stiller krav til selskapet eller den aktive fisker for å ivareta egne interesser. Dette kan f.eks. være at långiver krever at en bestemt person skal sitte i selskapets styre, eller at långiver skal gis bestemmende innflytelse i konkrete saker i selskapets øverste organ. Den aktive fisker vil her kunne føle seg forpliktet til å etterkomme de krav som långiver kommer med, fordi selskapet trenger kapital. Kontrollen med selskapet kan i disse tilfellene ligge hos långiver.

Forvaltningen kan kontrollere låneavtalen og ha kontroll over hvor mye selskapet låner av deltakerne. Dette kan være en gunstigere ordning enn å låne penger fra en finansinstitusjon. En deltaker som også er selskapets kreditor, vil i utgangspunktet ikke medføre at kontrollkravet ikke oppfylles. Låneavtaler mellom selskapet og deltakerne må dermed kunne godtas, men avtalen kan ikke medføre begrensninger i den aktive fiskers kontroll over virksomheten.

¹⁰⁴ Se Berg Fiskeriselskap AS s. 3.

5.5 Avtaler mellom eierne og tredjepart

Utgangspunktet må her som ellers være at deltakerne fritt kan inngå avtaler med en tredjepart. Med tredjepart menes her personer eller selskap som ikke er deltaker i selskapet. Typisk vil dette være avtaler som tar sikte på å overdra eierandeler til tredjemann, eller fullmaktsavtaler. Årsakene til at deltakerne eller tredjepersoner ønsker å inngå avtaler med hverandre, kan være ulike. Hovedsakelig kan det tenkes at tredjeperson ønsker å gjøre seg berettiget til å erverve eierandeler i selskapet, slik at vedkommende får de rettighetene som følger av dette.

Avtaler hvor den aktive fisker eller deltakerne forplikter seg overfor partene å selge sine eierandeler til en tredjemann (*drag along*-klausuler), vil kunne medføre endringer i selskapet som er i strid med kontrollkravet og deltakerloven ellers. Motsatt vil avtaler hvor partene gis en rett, men ikke en plikt, overfor partene å selge sine eierandeler sammen med deres (*tag along*-klausuler) kunne være problematisk. Slike avtaler har som regel til formål å sikre at en tredjepart får kontroll over selskapets øverste organ.¹⁰⁵

Utgangspunktet må være at slike avtaler ikke virker inn på den aktive fiskers kontroll over virksomheten fordi plikten/retten kun kommer til anvendelse ved salg av aksjene. En avtale som ikke får virkning før den gjennomføres, dvs. at den som har rett etter avtalen ikke blir medeier før eierandelen er ervervet, kan da ikke være i strid med kontrollkravet. Erverv av eierandeler forutsetter videre samtykke fra departementer, og man får ikke utnyttet denne rett før det har blitt foretatt en vurdering av den nye eiersammensetningen i selskapet. En avtale som regulerer en fremtidig situasjon, vil naturligvis ikke være i strid med kontrollkravet fordi det ikke påvirker den aktive fiskers nåværende kontroll med selskapet.

På samme vis vil fullmaktavtaler mellom deltakerne og en tredjepart eller kredittgiver gi disse innflytelse i selskapet. En fullmakt gir som hovedregel bare en rett til å stemme i samsvar med andelseierens instruksjoner. Det kan imidlertid avtales at fullmektigen skal stemme etter eget ønske i bestemte saker. Dersom avtaleforholdet er av en slik karakter at den aktive fisker i realiteten ikke kan tilbakekalle eller instruere fullmakten, vil avtalen skape problemer for kontrollfunksjonen i selskapet.

¹⁰⁵ Woxholth (2017) s. 90.

6 Kontrollkravets betydning for disposisjoner på selskapsnivå

6.1 Innledning

Jeg går nå over til å se på kontrollkravets betydning for disposisjoner på selskapsnivå. For å se på hvilke disposisjoner som kan foretas uten at den aktive fisker mister kontrollen med selskapet, er det videre nødvendig å se på kontrollkravets betydning for disposisjoner på selskapsnivå. I dette kapitlet skal det gjøres en nærmere vurdering av kontrollkravet med fokus på disposisjoner som selskapets styre og daglige leder foretar som ledd i forvaltningen av selskapet.

Utgangspunktet er at kontrollkravet ikke oppstiller et krav for at den aktive fisker sitter i selskapets styre, eller innehar posisjonen som daglig leder. Dette må ses i sammenheng med at selskapets øverste organ sin myndighet er negativt avgrenses, dvs. at det øverste organ kan treffe alle avgjørelser som ifølge lov eller vedtekter/selskapsavtale skal treffes av andre selskapsorganer. Dette innebærer at selskapets øverste organ som hovedregel kan gi underordnet organ (styret og daglig leder) instruks om enhver sak, omgjøre dets beslutninger hvis det ikke er regulert nærer i avtale, og selv avgjøre alle typer saker.¹⁰⁶ Instruksjonsretten omfatter ikke instruks som pålegger underordnede organ noe som er i strid med lovgivningen, ulovfestede prinsipper eller vedtektene/selskapsavtalen.

På grunn av at den aktive fisker har eiermajoritet i selskapet, kan vedkommende instruere styret som igjen kan instruere daglig leder. Betydningen av kontrollkravet på selskapsnivå er dermed noe mindre enn på eiernivå. Det må likevel forstås slik at kontrollkravet kan legge føringer for disposisjoner som selskapets styre eller daglig leder foretar.

Det er styret som har ansvaret for forvaltningen av selskapet, og er dermed den øverste leder av selskapets virksomhet, jf. asl. § 6-12. For ANS, partrederi og kommandittselskap følger dette av sel. §§ 2-13 og 3-10. Styret har dermed kompetanse til å tegne dets firma utad, jf. asl. § 6-30. For ANS, KS og partrederi er ordningen lik med visse modifikasjoner, se sel. §§ 2-21, 3-9, 3-10 og 3-11. For partrederi er det bestyrende reder som har kompetanse til å tegne rederiet, jf. sjøl. § 104.

¹⁰⁶ Bråthen (2019) s. 163.

Disposisjoner som selskapet foretar seg, kan medføre endringer i den aktive fiskers kontroll over virksomheten. Når selskapet inngår en avtale med en annen kan det tenkes at partene gis rettigheter som påvirker den aktive fiskers kontroll med selskapet. Et eksempel på dette kan være at avtalepartene gis innflytelse på beslutninger ved forvaltningen av selskapet som er i strid med den aktive fiskers instruks. Dette kan reguleres gjennom avtaler som berører beslutningsprosessene i selskapet eller avtaler med tredjeperson. Dette vil drøftes nærmere under. Spørsmålet er således i hvilken utstrekning selskapets styre eller daglige leder kan foreta disposisjoner uten at den aktive fisker mister kontrollen med selskapet.

6.2 Avtaler som berører beslutningsprosessene

Om kontrollkravet skal forstås slik at den aktive fisker skal ha kontroll over beslutningsprosessene i selskapet for å kunne oppfylle kontrollkravet, må vurderes nærmere. Vurderingen er herunder hvilke rammer kontrollkravet stiller for de ulike disposisjonene og om beslutningsprosessene kan reguleres gjennom avtale. Avtaler som berører beslutningsprosessen i selskapet, vil kunne være problematisk for den aktive fiskers kontroll over virksomheten.¹⁰⁷

Avtaler som regulerer beslutningsprosessene i selskapet, regulerer de disposisjonene som selskapets organer foretar seg frem mot en beslutning. Dette kan for eksempel være avtaler som regulerer beslutningsdyktighet eller en instruks fra generalforsamling til styret osv. Deltakerne i selskapet kan som regel ikke foreta disposisjoner som begrenser selskapsorganenes kompetanse.¹⁰⁸ At deltakerne ikke kan binde selskapets organer, er et utslag av utgangspunktet at avtaler mellom deltakerne ikke har selskapsrettslige virkninger.¹⁰⁹ Utgangspunktet er da at det ikke kan foretas disposisjoner som begrenser selskapsorganenes kompetanse i selskapet.

6.2.1 Beslutningsdyktighet og flertallskrav

I aksjeselskap og ANS kan styrets beslutningsdyktighet reguleres gjennom vedtektene, jf. asl. §§ 6-24 første ledd, 6-25 annet ledd og sel. § 2-16 fjerde ledd. For aksjeselskapet er avtalefriheten begrenset til kun å gjelde at strengere stemmereglene kan fastsettes i vedtektene.

¹⁰⁷ Fiskeridirektoratet (2005) s. 2.

¹⁰⁸ Woxholth (2017) s. 81.

¹⁰⁹ Woxholth (2017) s. 162.

Dersom minoritetseier gis rett til å utpeke et mindretall av styremedlemmene¹¹⁰ kombinert med vilkår om at styrets beslutningsdyktighet er betinget av representanten som minoritetseier utpeker, gir dette representanten vetorett i forhold til styrets avgjørelser. Dette kan være problematisk i forhold til kontrollkravet. Fordi selskapets øverste organ har instruksjons- og omgjøringsrett overfor styret¹¹¹, må en slik rett likevel anses forenlig med kontrollkravet. Dette kan derimot være problematisk hvis instruksjons- og omgjøringsadgangen er avskåret. Gjelder beslutningsadgangen kun ved særlig inngripende tilfeller, bør det kunne aksepteres selv om det ikke foreligger overprøvingsadgang.

6.2.2 Instruks som regulerer beslutninger i selskapet

Selv om avtaler som binder selskapsorganene ikke gyldig kan avtales, er slike bestemmelser svært vanlig i aksjonær- og andelseieravtaler.¹¹² Utgangspunktet er likevel at selskapets øverste organ kan instruere både styret og daglig leder, og daglig leder kan instrueres av styret. Kontrollkravet hindrer ikke at det gis instruks i selskapet.

Instruks kan anvendes for å utøve innflytelse over selskapet, for eksempel ved at den aktive fisker gjennom generalforsamlingen instruerer styret om hvordan det skal utøve forvaltningen av selskapet. En slik beslutning krever alminnelig flertall, og den aktive fisker kan dermed vedta slike instruks for å ivareta den faktiske kontrollen over selskapet. Slike instruks er effektive for den aktive fisker dersom det ønskes å kontrollere et underordnet organs beslutning i enkeltsaker.

Instruksjonsretten må dessuten innholdsmessig begrenses. Instruksen må for det første ta hensyn til den aktive fiskers faktiske kontroll over virksomheten. For det andre kan den ikke instruere et underordnet organ til å beslutte noe som er i strid med selskapslovgivningen. For det tredje kan instruksen ikke frata et organ en eksklusiv kompetanse i visse saker, som f.eks. styrets kompetanse om forslag til utbytte, jf. asl. § 8-2.

Dersom en instruks som tar sikte på å binde styrets myndighetsutøvelse gjennom at styret ikke kan fatte beslutninger uten at en långiver har godkjent det, kan dette stride mot

¹¹⁰ Se kapittel 5.3.1.1.

¹¹¹ Woxholth (2021) s. 107.

¹¹² Woxholth (2017) s. 163

kontrollkravet da långiver får kontrollerende innflytelse på styrets myndighet. Slike instruksjoner vil neppe godtas av fiskeriforvaltningen.

Spørsmålet er om organet er rettslig bundet av en slik instruks som i utgangspunktet ikke kan avtales. Avgjørelsen må bero på en tolkning av den gitte instruks og hvilke virkninger den har på selskapsorganet. Dersom instruksjonen er utarbeidet i strid med selskapslovgivningen og deltakerloven, tilsier det at instruksjonen ikke kan anses som rettslig forpliktende overfor organet. Videre vil det tale for at den ikke er rettslig forpliktende dersom den er i strid med hva som kan reguleres i avtaler.¹¹³

Selskapsorganet som har blitt instruert i strid med det som gyldig kan avtales og som ikke overholder selskaps- og deltakerlovens preseptoriske regler, kan den ikke gis rettslige virkninger overfor organet. Det må dermed legges til grunn at instruksjoner som binder selskapsorganenes myndighetsutøvelse ikke kan inngås, på lik linje med avtaler som regulerer dette. En slik adgang ville ført til en omgåelse av kontrollkravet.

6.3 Avtaler med tredjeperson

En naturlig del av forvaltningsansvaret for selskapets styre og daglige leder, er å sørge for at selskapet drives og utvikles innenfor rammene for selskapets virksomhet. Det er da vanlig for selskapets organer å inngå avtaler med tredjepersoner som en del av virksomheten. Slike avtaler kan regulere alt fra kjøp av fiskeutstyr til salg av fisk. Som utgangspunkt må det antas at den aktive fisker må føre en viss kontroll med de avtaler som selskapet inngår med tredjeparter, fordi dette vil kunne vise om vedkommende har faktisk kontroll med selskapet.

Aktuelle avtaler som selskapet inngår med tredjepersoner, er avtaler som regulerer finansiering av selskapet eller levering av fangst. Dette er avtaler som typisk vil inngå i forvaltningen av selskapet. Normalt er det selskapets styre eller den daglige leder som inngår disse avtalene. Slike avtaler vil som regel ikke være i strid med kontrollkravet, men kan i visse tilfeller si noe om hvem som har den faktiske kontrollen i selskapet. Dette må bero på en vurdering av avtalens innhold.

¹¹³ Se Woxholth (2017) s. 238.

6.3.1 Finansiering

Dersom den innskutte kapitalen fra deltakerne ikke er tilstrekkelig for å finansiere virksomheten, kan det være nødvendig for selskapet å ta opp lån. Selskapet kan da inngå en avtale med en bank eller en annen ekstern kreditor om finansiering av virksomheten. En slik avtale er ikke regulert av selskapslovgivningen,¹¹⁴ og er heller ikke underlagt særlige begrensninger i fiskerilovgivningen.¹¹⁵

Det oppstår i praksis at det er aktuelt for fiskebåtrederi å inngå avtaler om finansiering.¹¹⁶ Dersom den økonomiske stillingen i selskapet gjør det nødvendig å finne løsninger som innebærer tilførsel av kapital, vil lån fra en utenforstående tredjepart være aktuell. Spørsmålet er om slike avtaler kan påvirke den faktiske kontrollen i selskapet.

Inngåelse av slike låneavtaler er i prinsippet en sak for styret og daglig leder.¹¹⁷ Dette innebærer at denne typen avtaler er unndratt eierne og selskapets øverste organ sitt ansvarsområde.¹¹⁸ Fordi kontrollkravet retter seg mot eierskapet i selskapet og ikke forvaltningen av virksomheten, vil låneavtaler med ekstern kreditor i utgangspunktet ikke være problematisk i forhold til kontrollkravet. Den aktive fisker trenger dermed ikke å føre en kontroll med denne typen avtaler for at det skal foreligge tilsvarende faktisk kontroll over virksomheten.

Det kan likevel tenkes tilfeller hvor en ekstern kreditor får innflytelse på selskapets styrefunksjon, gjennom f.eks. representasjonsrett eller annen kontroll med virksomheten. Slike avtaler kan også gjøre det nødvendig for den aktive fisker å foreta visse disposisjoner, herunder at kreditor utøver press på den aktive fisker, for å ivareta kreditors interesser gjennom vedtak i selskapets øverste organ. Vurderingen er da om den aktive fisker hindres fra å utøve reell og faktisk kontroll i selskapet.

Dersom långiver får innflytelse på selskapet gjennom representasjonsrett i selskapets øverste organ, kan dette etter omstendighetene komme på kant med kontrollkravet. Dette må gjelde i

¹¹⁴ Woxholth (2021) s. 96-97.

¹¹⁵ NOU 2002: 13 Kapittel 6 s. 33-37.

¹¹⁶ LB-2007-30617.

¹¹⁷ Woxholth (2021) s. 96.

¹¹⁸ Woxholth (2021) s. 96.

de tilfellene hvor kreditor gis en bestemmende innflytelse på styrefunksjonen. Dersom den aktive fisker likevel har mulighet til å utøve avgjørende innflytelse over selskapets styrefunksjon, vil kreditors representasjonsrett ikke kunne anses problematisk. Er derimot den aktive fiskers bestemmende innflytelse over styrefunksjonen overdratt til kreditor, vil avtalen være i strid med kontrollkravet.

Dersom kreditors rettigheter er betinget av enkelte forhold, f.eks. selskapets mislighold av avtalen, vil den aktive fisker vil ha kontroll over selskapet frem til mislighold foreligger. Dersom rettighetene til långiver begrenser den aktive fiskers kontroll over virksomheten, er spørsmålet om forholdet allerede ved avtaleinngåelse er i strid med kontrollkravet. Dette vil da resultere i et forbud mot slike avtaler. En slik ordning vil ikke være forenlig med driften av næringsvirksomhet, og det må kunne godtas at den aktive fisker i gitte situasjoner gir fra seg kontrollen i selskapet. Betingede rettigheter, i forhold til kontrollkravet, må da vurderes på det tidspunkt de inntre.

Videre vil långivers adgang til å si opp avtalen kunne gi en viss kontroll over selskapet. Dette gjelder særlig avtaler som gjelder betydelige beløp. En slik adgang til oppsigelse av avtalen gir imidlertid ikke kontroll med selskapets, og den aktive fisker vil fortsatt oppfylle kontrollkravet. Konsekvensen av at avtalen blir sagt opp er at fiskeriselskapet i større grad må finansieres gjennom egenkapital. Dette kan føre til økonomiske problemer for selskapet. Et krav om at fiskerivirksomheten kun skal finansieres gjennom egenkapital kan derimot ikke oppstilles.

På lik linje som låneavtaler mellom deltakerne og selskapet, kan avtaler om finansiering med tredjepart skape et underliggende press på den aktive fisker.¹¹⁹ Den aktive fisker kan dermed føle seg bundet til å foreta disposisjoner som ivaretar långivers interesser, slik at det indirekte er den som yter lånet som sitter med kontrollen over virksomheten. På den andre siden så er det naturlig i mange tilfeller at selskapet låner penger til drift av virksomheten. Slike lån bør heller ikke komme i konflikt med kontrollkravet. Dette ville medført svært restriktiv begrensning i selskapets mulighet til å finansiere virksomheten.

Kontrollkravet er etter dette ikke i særlig grad problematisk i forhold til avtaler om finansiering. Dette vil kun være tilfellet hvor kreditor i stor grad gis innflytelse på de

¹¹⁹ Kapittel 5.4.

avgjørelsene som blir tatt i selskapets øverste organ eller styre. Kontrollkravet er uansett ikke til hinder for at selskapet kan inngå avtaler om finansiering av virksomheten med en tredjepart.

6.3.2 Leveringsavtaler

Med leveringsavtaler siktes det her til avtaler som søker å regulere hvor selskapets fartøy skal levere sin fangst. En leveringsavtale er en alminnelig avtale som gir den aktive fisker avhendingsmulighet for sin fangst. Selv om leveringsavtaler som utgangspunkt medfører begrensninger i den aktive fiskers handlefrihet, må den likevel anses å være forenelig med kontrollkravet. En slik forståelse støttes av myndighetenes adgang til å sette vilkår om levering som betingelse for tildeling av ervervstillatelse, jf. deltl. § 4 første ledd annet punktum.

En leveringsavtale må anses som utøvelse av kontroll, dvs. at selskapet bestemmer hvem som skal få kjøpe fangsten og på hvilke vilkår. Det må her legges til grunn at inngåelse av slike avtaler i prinsippet er underlagt styret eller daglig leders ansvar, som for låneavtaler,¹²⁰ da dette naturligvis ligger under forvaltningen av virksomheten. Om en leveringsavtale likevel vil være i strid med kontrollkravet må bero på avtalens innhold og de vilkår den bygger på.

Når leveringsavtaler har vært tatt med i kontrollvurderingen, har dette vært som en del av en bredere helhetsvurdering sammen med de øvrige vilkår i det enkelte tilfellet.¹²¹ Dette indikerer at en leveringsavtale sjeldent alene vil være i strid med kontrollkravet, men er et moment i vurderingen om den aktive fisker oppfyller kontrollkravet.

Spørsmålet er om en leveringsavtale samlet sett kan medføre at den aktive fisker mister sin kontroll over virksomheten. Dette kan være tilfellet dersom avtalen har regulerer hvem som skal få kjøpe fangsten, og om den medfører at kjøperen får kjøpe fangsten på gunstigere vilkår enn til markedspris. Dette kan tenkes å være aktuelt dersom selskapet inngår en leveringsavtale med en minoritetseier som eier et fiskemottak. Avtalens innhold er her av betydning.

¹²⁰ Se kapittel 6.3.1.

¹²¹ Berg Fiskeriselskap AS.

Formålet med en leveringsavtale vil naturligvis være å sikre selger inntekter fra fangsten. At minoritetseier i egenskap av å være kjøper også får inntekter fra fangsten ved videresalg, vil ikke kunne påvirke den aktive fiskers kontroll med selskapet. For de tilfellene avtalen gir minoritetseieren en rett til å kjøpe fisken på gunstigere betingelser enn til markedspris, vil dette kunne falle ulikt. Dette vil kunne være en indikasjon på at det er minoritetseier som i realiteten har kontroll med virksomheten da vedkommende bestemmer hvilke avtaler selskapet skal inngå og hvilket innhold de skal ha. Dette kan tilsi at avtalen søker å omgå reguleringene i deltakerloven bevist for å skaffe seg økonomisk vinning utover det å være eier i selskapet. Dersom avtalen har et slikt formål, vil den være i strid med kontrollkravet.

Videre kan det være problematisk i forhold til kontrollkravet, dersom avtalen søker å gi andre enn selskapet og den aktive fisker inntektene fra fangsten. Hvis leveringsavtalen bestemmer at inntektene fra levering skal tilfalle minoritetseier som f.eks. har finansiert selskapet, vil dette være et forhold som peker på at den aktive fisker ikke har faktisk kontroll over virksomheten.

Leveringsavtaler vil med dette i utgangspunktet ikke være problematisk for den aktive fiskers kontroll med selskapet. Selv om dette er utgangspunktet, vil den kunne tas med i kontrollvurderingen da den vil kunne gi indikasjoner på kontrollforholdene i selskapet. Ved vurderingen er det sentrale avtalens innhold og på hvilke markedsmessige vilkår den er inngått med kjøper.

7 Avsluttende bemerkninger

Masteravhandlingen gjelder eiernes og selskapets adgang til å foreta disposisjoner uten at den aktive fisker mister kontrollen med selskapet. Avhandlingen har tatt utgangspunkt i vilkåret om at den aktive fisker skal ha tilsvarende faktisk kontroll etter deltl. § 6 annet ledd og forvaltningens praktisering. Formålet med undersøkelsen har vært å redegjøre for innholdet i kontrollkravet, og komme til kunnskap om og i hvilken utstrekning kravet setter grenser for hvilke disposisjoner den aktive fisker og selskapet kan gjøre uten å miste kontrollen med selskapet.

Kontrollkravet bidrar til at fiskeflåten eies av aktive fiskere, og at fiskeressursene utnyttes av fiskere som har innsikt i de reguleringene som gjelder for fiskerinæringen. Kravet bidrar også til at næringsaktører har langsiktige interesser i forvaltningen av fiskebestandene. Aktive fiskere som eier av fiskefartøy, sikrer at verdiskapingen fra fisket i stor grad kommer kystområdene til gode og at fiskerinæringen oppnår fiskerilovgivningens formål.

Det klare utgangspunktet er at eierne eller selskapet kan foreta disposisjoner uten at den aktive fisker mister sin kontroll med selskapet. Kontrollkravet vil likevel i enkelte tilfeller oppstille grenser for hvilke disposisjoner som kan foretas. Hvor denne grensen går må vurderes konkret ut ifra en helhetsvurdering hvor ulike momenter vektlegges. Ved vurderingen av om den aktive fisker har tilsvarende faktisk kontroll over virksomheten, er det avgjørende om eierskapet er reelt og om den aktive fisker fører en bestemmende innflytelse på styrefunksjonen i selskapet.

Avhandlingen viser at forvaltningens praksis med kontrollkravet er noe sprikende, og at de i enkelte tilfeller vektlegger hensyn og momenter utover de rammene som loven oppstiller. Praksis indikerer dermed at det er uklart hvilke retningslinjer og momenter som er avgjørende for om den aktive fisker har faktisk kontroll over virksomheten. Om den aktive fisker har tilsvarende faktisk kontroll i det enkelte tilfellet, er derfor vanskelig å ta stilling til.

Ved vurderingen argumenterer forvaltningen, herunder fiskeridirektoratet og Nærings- og Fiskeridepartementet, at kontrollvurderingen er underlagt fritt skjønn. Dette kan skape problemer fordi deltakerloven bygger på den forutsetning at ervervstillatelse skal gis dersom vilkårene er oppfylt. Som avhandlingen viser, kan det dermed spørres om det i det hele er behov for vilkårene i deltl. § 6, dersom kontrollvurderingen er underlagt fritt skjønn. Å trekke en konklusjon vil være vanskelig. Det kan likevel legges til grunn at forvaltningen må vurdere vilkårene sammen med de hensyn som lovgiver har oppstilt. Forvaltningen kan derfor ikke vektlegge ethvert hensyn og moment som vil være av betydning i den konkrete sak.

Kontrollkravet har i videre utstrekning betydning for disposisjoner som den aktive fisker eller selskapet foretar seg. Deling av kompetansen mellom deltakerne (eiernivå) og styret/daglig leders ansvar (selskapsnivå) i selskapet, er dermed av betydning når deltakerloven sier at den aktive fisker skal ha faktisk kontroll over virksomheten. Oppsummert viser avhandlingen at kontrollkravet får betydning for hvilke disposisjoner som kan foretas for enkelte typetilfeller som er aktuelle i selskapet. Dette gjelder i særlig grad for de disposisjonene som *kan* medføre at andre, herunder minoritetseiere eller tredjepersoner, får kontroll over virksomheten. Dette må ses i sammenheng med at forvaltningen fører en noe restriktiv praktisering av kontrollkravet. Hvilken grense kontrollkravet oppstiller for de enkelte disposisjonene som foretas, må vurderes konkret ut ifra innhold og virkning.

Referanseliste

Lovgivning

Lov 08. februar 1980 nr. 2 om pant (panteloven – pantel.).

Lov 21. juni 1985 nr. 83 om ansvarlige selskaper og kommandittselskaper (selskapsloven – sel.).

Lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven – sjøl.).

Lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven – asl.).

Lov 25. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske eller fangst (deltakerloven – deltl.).

Forskrifter

Forskrift 07. desember 2012 nr. 1144 om ervervstillatelse, registrering og merking av fiskefartøy mv. (ervervstillatelsesforskriften).

Opphevet lovgivning

Lov 16. juni 1972 nr. 57 om regulering av deltagelsen i fisket.

Forarbeider

Proposisjoner

Ot.prp. nr. 67 (1997-1998) Om lov om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven).

Offentlige utredninger

NOU 2002: 13 Eierskap til fiskefartøy.

NOU 2016: 26 Et fremtidsrettet kvotesystem.

Rettspraksis

Rt. 2012 s. 1811

Rt. 2007 s. 1815

Rt. 2004 s. 1582

LB-2007-30617

TOSFI-2005-33470 - RG-2006-482

Vedtak og skriv fra forvaltningen

Fiskeridirektoratet, *Retningslinjer ved behandlingen av søknader i henhold til deltakerloven §§ 4 og 6*, 1. april 2005.

Det Kongelige Fiskeri- og Kystdepartement, Spitsbergen Seafish AS – klage – avslag på søknad om ervervstillatelse for fartøyet «Auriga», 16. juli 2008, Ref: 200800512.

Det Kongelige Fiskeri- og Kystdepartementet, Krabbin AS – klage – avslag på søknad om ervervstillatelse, 16. juli. 2008, Ref: 200800514- /CW.

Det Kongelige Fiskeri- og Kystdepartement, Nordkappjenta Fiskeriselskap AS – klage – avslag på søknad om ervervstillatelse m.v. – Nordkappjenta F-210-NK», 25. juli 2008, Ref. 200800608- /CW.

Fiskeridirektoratet, Avgjørelse i klagesak – Søknad om tillatelse til endring i eiersammensetningen i Berg Fiskeriselskap AS, 27. november 2018, Ref: 18/16797.

Det Kongelige Nærings- og Fiskeridepartement, Klagevedtak – endringer i eiersammensetningen i Skårungen II AS og Solhaug AS, eier og medeier av «Malene S», 17. februar 2022, Ref. 21/3680-29.

Litteratur

Bøker

Bråthen, Tore, *Selskapsrett*, 6. utgave, Focus Forlag AS 2019.

Eckhoff, Torstein og Smith, Eivind, *Forvaltningsrett*, 10. utgave, Universitetsforlaget 2014.

Giertsen, Johan, *Avtaler*, 4. utgave, Universitetsforlaget 2021.

Skoghøy, Jens Edvin A., *Rett og rettsanvendelse*, 1. utgave, Universitetsforlaget 2018.

Woxholth, Geir, *Selskapsrett i et nøtteskall*, 4. utgave 1. opplag 2021, Gyldendal Norsk Forlag AS 2021.

Woxholth, Jannik, *Aksjonæravtaler*, 3. utgave, Gyldendal Norsk Forlag AS 2017.

Artikler

Sund, Eirik Wold og Fjørtoft, Tore, «Tillatelser til kommersielt fiske», *Tidsskrift for forretningsjus*, årgang 24 nr. 1, Universitetsforlaget 2018 s. 23-106.

Andre kilder

Det Kongelige Fiskeri- og Kystdepartement, *Etterkontroll av deltakerloven, Høring 14. mai 2009*,

<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fkd/vedlegg/hoeringer/2009/etterkontroll-av-deltagerloven/horingsnotat-080509.pdf> (sjekket 15. april 2023).

Holder, Håvard, *Norsk Lovkommentar*, note 21 til deltakerloven § 6 annet ledd,

<https://min.rechtsdata.no/Dokument/gL19990326z2D15z2EzA76?noteid=gN19990326z2D15z2E21> (Noten er sist hovedrevidert 20.12.2021 og sjekket 2. mai 2023).

Vedlegg

Vedlegg 1: Fiskeridirektoratet, *Retningslinjer ved behandlingen av søknader i henhold til deltakerloven §§ 4 og 6*, 1. april 2005.

Vedlegg 2: Det Kongelige Fiskeri- og Kystdepartement, Spitsbergen Seafish AS – klage – avslag på søknad om ervervstillatelse for fartøyet «Auriga», 16. juli 2008, Ref: 200800512.

Vedlegg 3: Det Kongelige Fiskeri- og Kystdepartementet, Krabbin AS – klage – avslag på søknad om ervervstillatelse, 16. juli. 2008, Ref: 200800514- /CW.

Vedlegg 4: Det Kongelige Fiskeri- og Kystdepartement, Nordkappjenta Fiskeriselskap AS – klage – avslag på søknad om ervervstillatelse m.v. – Nordkappjenta F-210-NK», 25. juli 2008, Ref. 200800608- /CW.

Vedlegg 5: Fiskeridirektoratet, Avgjørelse i klagesak – Søknad om tillatelse til endring i eiersammensetningen i Berg Fiskeriselskap AS, 27. november 2018, Ref: 18/16797.

Vedlegg 6: Det Kongelige Nærings- og Fiskeridepartement, Klagevedtak – endringer i eiersammensetningen i Skårungen II AS og Solhaug AS, eier og medeier av «Malene S», 17. februar 2022, Ref. 21/3680-29.

Fiskeridirektoratets regionkontor

RETNINGSLINJER VED BEHANDLING AV SØKNADER I HENHOLD TIL DELTAKERLOVEN §§ 4 OG 6

Det følger av Fiskeridepartementets instruks av 10. april 2003 at Fiskeridirektoratet bes utarbeide en sjekklister i forbindelse med behandling av søknader om ervervstillatelse og at de fremlagte opplysninger om eiersammensetning i selskap som eier/skal eier skal eie fiskefartøy er i overensstemmelse med eventuelle underliggende forhold mellom eierne eller andre. Fiskeridirektoratet har i den senere tid avdekket tilfeller hvor det er dokumentert at eiersammensetningen i søknader om ervervstillatelser og søknader om vesentlige endringer i eiersammensetning ikke er reelle. Fiskeridirektoratet har videre bestemt å utarbeide retningslinjer for å sikre seg at fiskeindustrianlegg ikke omgår deltakerlovens krav til eierskap ved at disse reelt sett er majoritetseier, mens de formelt sett står som minoritetseier, evt. kanskje ikke står registrert som eier i det hele tatt.

På bakgrunn av dette har Fiskeridirektoratet utarbeidet et standardbrev (./.) vedrørende krav til dokumentasjon til selskap, for at saken kan behandles. Her omfattes også standarderklæringer fra søker (./.) og søkers fullmektig (./.). Nærværende brev skal gi veiledende retningslinjer til hvordan denne informasjonen kan bidra i en helhetsvurdering når spørsmålene om eierkontroll, jfr. deltakerloven §§ 4 og 6 skal vurderes.

Fiskeridirektoratet vil understreke at retningslinjene i tillegg skal bidra til å lette saksbehandlingen ved at mest mulig av saken skal være opplyst når saken tas til behandling og sikre riktig resultat i saken. Retningslinjene tar først og fremst sikte på å omfatte søknader om ervervstillatelser samt søknader om vesentlig endring i eiersammensetning i selskap som eier fiskefartøy.

Problemstillingen vil i første rekke knytte seg til saker hvor

- 1) minoritetseier er fra andre fylker/regioner enn majoritetseier
- 2) foretak eller personer som ikke oppfyller deltakerlovens aktivitetskrav er minoritetseiere i selskap som skal erverve fiskefartøy
- 3) eierskapet fullt ut fremtrer som proforma

Spørsmålene vil dermed være om omsøkte eierforhold utgjør et reelt eierskap eller om det kun er et proforma eierskap. Det vil videre oppstå spørsmål om eierskapet for så vidt er reelt, men at majoritetseier ikke har tilsvarende faktisk kontroll over selskapet.

Det må her gjøres en helhetsvurdering hvor blant annet følgende forhold kan vektlegges. (Momentene tar utgangspunkt i et aksjeselskap, men det vesentligste av disse vil også kunne brukes hvis det er søkt med andre organisasjonsformer):

- **Stiftelsesdokument:**(bla. vedtekter og åpningsbalanse) Vedtektene kan benyttes blant annet til å se hva som er formålet med selskapet. Eksempelvis vil et formål om erverv av fiskefartøy med fylkesbundne deltakeradganger kunne vektlegges i en helhetsvurdering. Utkast til åpningsbalanse vil belyse selskapets aktiva og gjeld.
- **Avtaler** mellom andelseierne og **vedtektene** vil kunne vise om disse medfører begrensninger i majoritetsseiers styringsrett med selskapet. Herunder vil det særlig være av interesse om det er bestemmelser om utbetaling av utbytte som favoriserer minoritetseier framfor majoritetseier. Videre vil særlige regler om utløsning av majoritetseier til fordel for minoritetseier bekrefte at det er sistnevnte som har faktisk kontroll med selskapet og fartøyet. Også avtaler om management, forretningsføreravtaler og opsjonsavtaler vil her kunne bidra.
- **Stemmerett på generalforsamling og sammensetning av styre.** Dette vil gå fram av vedtektene og stiftelsesdokument. Hvis oppgitt majoritetseier ikke har flertallet av A-aksjene i selskapet skal søknaden avslås. Det kan videre være av stor betydning om majoritetseier er representert i styre eller ikke.
- **Finansiering.** I den grad det er finansiering gjennom egenkapital kan eksempelvis ligningsutskrift og regnskap fra andelshaverne vise om selskapet/søker har finansiell handlekraft til å stille oppgitt egenkapital. Det kan klarlegge om egenkapital kan være lånte midler. I slike tilfeller har søker bevisbyrden. **Finansieringen vil videre kunne indikere minoritetseier rolle i finansieringen og om det er han som i realiteten har den økonomiske risikoen.**
- **Pantsettelse av aksjer.** Hvis avtaleverket/vedtektene har bestemmelser om pantsettelse av aksjer som medfører gunstigere ordninger for minoritetseier enn for majoritetseier vil dette være et forhold av betydning i vurderingen.
- **Erklæringer** fra søker og søkers fullmektig vedrørende avtalegrunnlaget og styringsretten med selskapet og fartøyet (Se direktoratets standardbrev til bruk her.) Hvis slik erklæring ikke blir lagt fram vil dette i seg selv være god nok indikasjon på at de fremlagte opplysninger ikke er i samsvar med de reelle forhold. Søknaden skal da avslås. *Begrunnelsen* må imidlertid være at opplysningene som er lagt frem nettopp ikke er i samsvar med de reelle forhold, og at vilkårene i deltakerloven § 6 ikke er oppfylt. Det må unngås at det formuleres vedtak hvor det er nektelsen av å fremlegge slik erklæring som fremstår som begrunnelse for å gi avslag. Å oppstille en slik ordensregel har vi ikke hjemmel for.

Fiskeridirektoratet vil poengtere at det er en helhetsvurdering som må foretas på bakgrunn av forholdene nevnt over. Hvis saken til tross for ovennevnte opplysninger

ikke anses tilstrekkelig opplyst kan det være aktuelt å stille tilleggskrav/ gjøre grundigere undersøkelser.

Videre vil direktoratet understreke at hvis en er i tvil om forholdet er reelt eller om den faktiske kontrollen er fratatt majoriteten så kan en søknad om ervervstillatelse avslås. I slike tilfeller må det være søkers byrde å godtgjøre at det omsøkte eierforhold oppfyller deltakerlovens krav.

I alle tilfeller skal en for de ovennevnte typetilfeller sikre seg ytterligere ved at det stilles som **vilkår** i ervervstillatelsen at fartøyet ikke vil bli innført i merkeregisteret før Fiskeridirektoratet har mottatt erklæring fra eventuell finansieringsinstitusjon om at fremlagt lånetilsagn er blitt/blir gjeldende.

Med hilsen

Truls Konow
seksjonssjef

Håvard Holder
rådgiver

15/4074 - Kloner

KOPI TIL:

Elisabeth Haavig Bakke
Fartøy- og deltakerseksjonen
Fiskeri- og kystdepartementet
Håvard Holder
Kontrollseksjonen
Rune Løvås
Trond Moldskred
Reguleringsseksjonen
Kristin Skurtveit

DET KONGELIGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT

Advokat Jørgen Stubberud
Mogens Thorsens gate 2A
0264 OSLO

Deres ref

Vår ref
200800512- /CW

Dato
16.07.2008

Spitsbergen Seafish AS - klage - avslag på søknad om ervervstillatelse for fartøyet "Auriga"

Vi viser til Deres klage 14. april 2008 i sak om ervervstillatelse til Spitsbergen Seafish AS for fartøyet "Auriga".

Bakgrunnen for søknaden er at Spitsbergen Seafish ønsker å benytte fartøyet til fangst av kongekrabbe. Fartøyet er spesialbygget for krabbefangst og har en største lengde på 44,65 meter. Fartøyet er eid av Spitsbergen Seafish, som igjen er eid 60 % av Finn Hansen, Stokmarknes, og 40 % av det amerikanske selskapet North Barents Sea Fisheries Group LLC (NBS).

Klager fikk i vedtak 25. mars 2008 avslag på søknad om tildeling av rekefiske tillatelse og ervervstillatelse for kongekrabbefangst vest for 26 grader øst, mens søknad om forsøksfiske etter raudåte og fangst av kongekrabbe øst for 26 grader øst er til behandling. Avslaget på ervervstillatelse var begrunnet i henhold til praksis om at fartøy over 15 meter uten konsesjon eller deltakeradgang i utgangspunktet ikke gis ervervstillatelse fordi det antas at fartøyene ikke har tilstrekkelig driftsgrunnlag.

Spitsbergen AS påklaget 14. april 2008 vedtaket om ervervstillatelse. I klagen anføres at det ikke er meningsfylt å la nevnte praksis være utslagsgivende når det gjelder deltakelse i den frie fangsten av kongekrabbe utenfor kommersielt område (ikke-kvoteregulert område). Klager viser til St.meld. nr. 40 (2006-2007) Forvaltning av kongekrabbe og Stortingets behandling av meldingen (Innst. S. nr. 143 (2006-2007)) hvor behovet for tiltak som stimulerer til desimeringsfangst av kongekrabbe understrekes. Klager trekker videre fram miljøhensyn og behovet for

Vedlegg 1

Postadresse
Postboks 8118 Dep
0032 Oslo

Kontoradresse
Grubbegata 1
Org. nr.: 972 417 815

Telefon *
22 24 90 90
Nett: fkd.dep.no

Telefaks
22 24 95 85

Saksbehandler
Christian Wormstrand, 22 24 64 48
postmottak@fkd.dep.no

bestandskartlegging i Barentshavet og utredning av nye fangstmetoder og driftskonsepter. Det vises til at fartøyets størrelse gjør det egnet til å gå lenger fra land enn tradisjonelle norske krabbebåter, og at det således vil kunne bidra til kartlegging av kongekrabbebestanden i nye områder. Klager viser også til samfunns- og distriktsøkonomiske hensyn, samt at de har knyttet til seg amerikansk kompetanse på området.

Departementets vurdering

Departementet vil innledningsvis bemerke at vi i dag har instruert Fiskeridirektoratet om å endre praksis slik at det åpnes for å gi ervervstillatelse begrenset til kongekrabbefangst til fartøy med største lengde over 15 meter uten konsesjon eller deltakeradgang i adgangsbegrensede fiskerier. Det vises til vedlagte instruks for nærmere informasjon om den nye praksisen. Instruksene innebærer at klagers hovedanførsel kan imøtekommes delvis.

Departementet har likevel kommet til at klagen fra Spitsbergen Seafish må avslås, men med en annen begrunnelse enn Fiskeridirektoratet.

Vi viser til at det er et vilkår for ervervstillatelse at selskapet som eier fartøyet har hovedkontor i Norge og norsk styreflertall, foruten at norske statsborgere må eie aksjer eller andeler på minst 6/10 og utøve stemmerett på minst 6/10, jf. deltakerloven § 5 og fiskeforbudsloven § 2 første ledd nr. 2.

Vi viser videre til at det er et vilkår for ervervstillatelse at personer som har drevet ervervsmessig fiske i minst tre av siste fem år på eller med norsk fartøy og fortsatt driver fiske, innehar mer en 50 % av eierinteressene og faktisk har tilsvarende kontroll over virksomheten, jf. deltakerloven § 6 første og annet ledd.

Til dette kommer at fartøyeieren ikke har noe rettskrav på ervervstillatelse selv om alle lovens vilkår er oppfylt. Forvaltningen står i prinsippet fritt til å avslå dersom det foreligger saklig grunn, og avslag ikke innebærer usaklig forskjellsbehandling.

Spitsbergen Seafish fyller de formelle kravene om norsk hovedkontor og styreflertall, samt 60 % norsk eierskap og stemmerett.

Departementet har imidlertid kommet til at klagen må avslås fordi aktive norske fiskere ikke har faktisk kontroll.

Vi viser til at NBS, den utenlandske deleieren i Spitsbergen Seafish, er tidligere eier av "Auriga" som de har solgt til Spitsbergen Seafish. NBS har finansiert Spitsbergen Seafish kjøp av "Auriga" ved hjelp av lån, og de eier også 40 % av Spitsbergen Seafish. Videre har NBS ytt to lån på til sammen USD 3,5 mill. til Spitsbergen Seafish for kjøp av fartøyet, og de har lånt selskapet USD 317 065 til oppstart av drift, og Finn Hansen NOK 132 600 for kjøp av aksjer. Angående nedbetaling er det avtalt at Spitsbergen Seafish

ikke skal utbetale utbytte før selskapets gjeld til NBS er nedbetalt, mens Hansen skal tilbakebetale sin gjeld etterhvert som han mottar lønn fra Spitsbergen Seafish hvor han er ansatt; anslagsvis vil nedbetalingen av Hansens gjeld være fullført etter to måneder. Selskapets lån for kjøp av fartøy anslås å være tilbakebetalt i løpet av maksimalt 7,5 år, og i denne perioden kan ikke den norske eieren påregne utbytte eller fortjeneste. Selskapets lån for oppstart av drift skal betales tilbake i løpet av 15 måneder.

På denne bakgrunn har departementet foretatt en vurdering av om Finn Hansen har faktisk kontroll over Spitsbergen Seafish. Etter en helhetsvurdering mener vi at det ikke foreligger tilstrekkelig med holdepunkter for å legge til grunn at Hansen har slik kontroll.

Vi har i vurderingen særlig lagt vekt på at NBS er tungt inne i bildet når det gjelder finansieringen, herunder at den norske eieren har benyttet NBS, og ikke uavhengige kredittinstitusjoner, som finansieringskilde. Dette indikerer at den norske eieren i realiteten ikke har faktisk kontroll, og at han ikke løper noen risiko for prosjektet. Videre vil de amerikanske interessentene i overskuelig framtid være de reelle eierne. Det bør etter vår mening ikke tillegges avgjørende vekt at situasjonen i så måte kan endre seg flere år fram i tid. Selv om klagernes prognoser innebærer at all gjeld vil bli nedbetalt slik at norske eiere etter hvert vil motta utbytte, er det etter departementets mening høyst usikkert om kongekrabbefangst utenfor kvoteregulert område kan utgjøre et tilfredsstillende driftsgrunnlag for fartøyet på så vidt lang sikt. En vellykket desimeringsfangst fra "Auriga" og eventuelle andre deltakende kongekrabbefartøy vil kunne redusere kongekrabbebestanden slik at det reelle driftsgrunnlaget reduseres eller forsvinner helt før lånet er nedbetalt.

Klagen fra Spitsbergen Seafish AS over avslag på søknad om ervervstillatelse for fartøyet "Auriga" tas ikke til følge.

Dette vedtaket er endelig og kan ikke påklages videre, jf. forvaltningsloven § 28.

Med hilsen

Vidar Landmark
avdelingsdirektør

Christian Wormstrand
seniorrådgiver

Kopi:
Fiskeridirektoratet

DET KONGELIGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT

Advokatfirmaet Østgård Wikasteen DA
v/advokat Espen Holm Utnes
Pb 1151
9261 TROMSØ

Deres ref

Vår ref
200800514- /CW

Dato
16.07.2008

Krabbin AS - klage - avslag på søknad om ervervstillatelse

Vi viser til Deres klage 3. april 2008 i sak om ervervstillatelse til Krabbin AS for fartøyet "Blue Dutch".

Bakgrunn for søknaden er at Krabbin AS ønsker å benytte fartøyet til fangst av kongekrabbe. Fartøyet er spesialbygget for krabbefangst og har en største lengde på 54,87 meter. Fartøyet er eid av Krabbin AS, som igjen er eid 60 % av Jens Petter Kraknes, Tromsø, og 40 % av det kypriotiske selskapet Centrox Ltd.

Klager fikk i vedtak 25. mars 2008 avslag på søknad om ervervstillatelse med selfangst og kongekrabbefiske i Barentshavet oppgitt som driftsgrunnlag. Avslaget var begrunnet i at søker manglet tillatelse til å delta i selfangsten 2008, og at det frie kongekrabbefisket alene ikke var tilstrekkelig driftsgrunnlag i henhold til praksis om at fartøy over 15 meter uten konsesjon eller deltakeradgang i utgangspunktet ikke gis ervervstillatelse.

Krabbin AS påklaget 3. april 2008 vedtaket. I klagen anføres at deltakelse i det frie kongekrabbefisket vil være lønnsomt for Krabbin AS, og at de dermed har et tilfredsstillende driftsgrunnlag. Det vises til at kongekrabbefiske med "Blue Dutch" er et pilotprosjekt, og at det i en oppstartsfase kan bli aktuelt å anskaffe kvote i lukkede fiskerier. De viser til at fartøyet er spesialbygget for krabbefiske, og at det dreier seg om det første havgående spesialfartøy for krabbefiske i Norge. Fartøyet har også fabrikk og frysekapasitet for ombordproduserte ferdigvarer. Videre viser klager til at de har knyttet til seg personer fra denne typen krabbefiske i USA og Russland, og at erfaring viser at fisket kan drives svært effektivt. De viser til at den planlagte fangsten

Vedlegg 1

Postadresse
Postboks 8118 Dep
0032 Oslo

Kontoradresse
Grubbegata 1
Org. nr.: 972 417 815

Telefon *
22 24 90 90
Nett: fkd.dep.no

Telefaks
22 24 95 85

Saksbehandler
Christian Wormstrand, 22 24 64 48
postmottak@fkd.dep.no

vil ha betydning for landanlegg i Vest-Finnmark i sommersesongen. Det vises til at myndighetene har signalisert at desimeringsfangst av kongekrabbe er ønskelig. Klager er interessert i forskningsoppdrag og støtteordninger i tilknytning til dette.

Departementets vurdering

Departementet vil innledningsvis bemerke at vi i dag har instruert Fiskeridirektoratet om å endre praksis slik at det åpnes for å gi ervervstillatelse begrenset til kongekrabbefangst til fartøy med største lengde over 15 meter uten konsesjon eller deltakeradgang i adgangsbegrensede fiskerier. Det vises til vedlagte instruks for nærmere informasjon om den nye praksisen. Instruksene innebærer at klagers hovedanførsel kan imøtekommes delvis.

Departementet har likevel kommet til at klagen fra Krabbin AS må avslås, men med en annen begrunnelse enn Fiskeridirektoratet.

Vi viser til at det er et vilkår for ervervstillatelse at selskapet som eier fartøyet har hovedkontor i Norge og norsk styreflertall, foruten at norske statsborgere må eie aksjer eller andeler på minst 6/10 og utøve stemmerett på minst 6/10, jf. deltakerloven § 5 og fiskeforbudsloven § 2 første ledd nr. 2.

Vi viser videre til at det er videre et vilkår for ervervstillatelse at personer som har drevet ervervsmessig fiske i minst tre av siste fem år på eller med norsk fartøy og fortsatt driver fiske, innehar mer en 50 % av eierinteressene og faktisk har tilsvarende kontroll over virksomheten, jf. deltakerloven § 6 første og annet ledd.

Til dette kommer at fartøyeieren ikke har noe rettskrav på ervervstillatelse selv om alle lovens vilkår er oppfylt. Forvaltningen står i prinsippet fritt til å avslå dersom det foreligger saklig grunn, og avslag ikke innebærer usaklig forskjellsbehandling.

Krabbin AS fyller de formelle kravene om norsk hovedkontor og styreflertall, samt 60 % norsk eierskap og stemmerett.

Departementet har imidlertid kommet til at klagen må avslås fordi aktive norske fiskere ikke har faktisk kontroll.

Vi viser til at Centrox er tidligere eier av "Blue Dutch" som de har solgt til Krabbin, og at de nå eier 40 % av Krabbin. Centrox har finansiert Jens Petter Kraknes andel av aksjekapitalen, og tilbakebetalingen skjer ved at utbyttet skjevdeles inntil Kraknes har tilbakebetalt NOK 600 000 pluss renter. Videre har Krabbin AS i to omganger lånt penger til oppstart av drift, men klager har ikke opplyst beløpenes størrelse. Klager har heller ikke opplyst hvordan Krabbins kjøp av "Blue Dutch" er finansiert.

Avdelingen har på denne bakgrunn foretatt en vurdering av om Jens Petter Kraknes har faktisk kontroll over Krabbin AS. Etter en helhetsvurdering mener vi at det ikke foreligger tilstrekkelig med holdepunkter for at Kraknes har slik kontroll.

Vi har i vurderingen særlig lagt vekt på at Centrox er tungt inne i bildet når det gjelder finansieringen, herunder at Kraknes og Krabbin har benyttet de utenlandske interessentene som finansieringskilde. Vi har ikke mottatt opplysninger om at uavhengige norske finansieringskilder er benyttet. Dette indikerer etter vår mening at den norske eieren i realiteten ikke har faktisk kontroll, og at han ikke løper noen risiko for prosjektet. Videre synes det ikke usannsynlig at de utenlandske interessentene i overskuelig framtid vil være de reelle eierne. Det bør etter vår mening ikke tillegges avgjørende vekt at situasjonen i så måte kan endre seg flere år fram i tid. En vellykket desimeringsfangst for "Blue Dutch" og eventuelle andre deltakende kongekrabbefartøy, vil dessuten kunne redusere kongekrabbebestanden slik at det reelle driftsgrunnlaget reduseres eller forsvinner helt før lånet er nedbetalt.

Klagen fra Krabbin AS over avslag på søknad om ervervstillatelse for fartøyet "Blue Dutch" tas ikke til følge.

Dette vedtaket er endelig og kan ikke påklages videre, jf. forvaltningsloven § 28.

Med hilsen

Vidar Landmark
avdelingsdirektør

Christian Wormstrand
seniorrådgiver

Kopi:
Fiskeridirektoratet

DET KONGELIGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT

Advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co
v/advokat Richard Bjerk
Pb 1233 Sentrum
5811 BERGEN

Deres ref
203096-004 rbj

Vår ref
200800608- /CW

Dato
25.07.2008

**Nordkappjenta Fiskeriselskap AS - klage - avslag på søknad om
ervertstillatelse m.v. - Nordkappjenta F-210-NK**

Det vises til klager 4. april 2008 og 6. mai 2008 fra Nordkappjenta Fiskeriselskap AS over Fiskeridirektoratets vedtak henholdsvis 14. mars 2008 og 30. april 2008 om avslag på søknad om ervertstillatelse, deltakeradgang i fisket etter torsk, hyse og sei mv. for konvensjonelle havfiskefartøy, og spesielle tillatelser for seinot og snurrevad. Det vises også til Deres brev 24. juni 2008 på vegne av Nordkappjenta Fiskeriselskap AS med tilleggssopplysninger.

Klagene gjelder fartøyet "Nordkappjenta" F-210-NK med største lengde 41,30 meter. Fartøyet er inntil videre eid av Nordkappbanken Havfiske AS og har i henhold til fartøyregisteret spesiell tillatelse for seinot og snurrevad, og deltakeradgang i fisket etter torsk, hyse og sei mv. for konvensjonelle havfiskefartøy med hjemmelslengde 32,37 meter og kvotefaktor på henholdsvis 1,09 for torsk og 1 for hyse, samt strukturkvote med faktor på henholdsvis 1,528 for torsk og 1,6 for hyse.

Nordkappbanken Havfiske AS, Honningsvåg, er eid 53,86 % av Willy E. Nyvoll, Honningsvåg, 31,28 % av Filip Reidar Kristiansen, Alta og 14,86 % av Nordkappbanken Invest AS. Nordkappbanken Havfiske AS ønsker å selge fartøyet til Nordkappjenta Fiskeriselskap AS, Honningsvåg, som er et selskap opprettet med det formål å kjøpe "Nordkappjenta". Eiersammensetningen i Nordkappjenta Fiskeriselskap var opprinnelig 51 % for Nordkappbanken Havfiske AS og 49 % for Ervik Havfiske AS, Stadlandet. Eiersammensetning er senere endret slik at Nordkappbanken Havfiske AS nå eier 100 % av Nordkappjenta Fiskeriselskap AS.

Fiskeridirektoratet har vurdert søknad og klage fra Nordkappjenta Fiskeriselskap AS i to omganger, først under forutsetning av at selskapet er eid 51 % av Nordkappbanken Havfiske AS og 49 % av Ervik Havfiske AS (forutsetning om delt eierskap), deretter under forutsetning av at det er eid 100 % av Nordkappbanken Havfiske AS (forutsetning om en eier).

Under forutsetning av delt eierskap begrunnet Fiskeridirektoratet sitt avslag på søknad om deltakeradgang dels i at eierskapet i fartøyet i vid forstand ikke ville tilfredsstillende kravene til fylkesbinding i deltakerforskriften § 41, og dels i at Ervik Havfiske AS allerede oversteg den øvre grensen på 10 % av gruppekvotens gruppefaktorer, jf. strukturkvoteforskriften § 12 annet ledd. Søknad om spesielle tillatelser for seinot og snurrevad ble dels, for snurrevad, avslått på grunn av manglende aktivitet siste tre år, jf. konsesjonsforskriften § 1-4, dels, for både seinot og snurrevad, på grunn av distriktmessige hensyn, jf. deltakerloven § 12 første ledd, jf. § 7 første ledd bokstav a. Avslaget på søknad om ervervstillatelse ble begrunnet i distriktmessige hensyn og svekket driftsgrunnlag på grunn av bortfall av deltakeradgang og spesielle tillatelser, jf. deltakerloven § 7 første ledd bokstav a.

Under forutsetning av en eier begrunnet Fiskeridirektoratet avslaget med hensynet til fiskeflåten distriktmessige fordeling og lovens formål for øvrig, jf. deltakerloven § 7 første ledd bokstav a. Det ble vist til at bakenforliggende avtaler og forutsetninger reiste tvil om Nordkappbanken Havfiske AS samlet sett har slik kontroll over selskapet og fartøyets drift som er ønskelig ut fra distriktmessige hensyn. Det ble også lagt vekt på at refinansieringen av virksomheten i forbindelse med salget av fartøyet er avhengig av at Ervik Havfiske AS yter lån og stiller kausjon, samt en avtaleklausul om at Ervik Havfiske AS skal godkjenne ethvert eierskifte i Nordkappjenta Fiskeriselskap AS.

Under forutsetning av delt eierskap er det i klagen anført at klager har 51 % eierskap i fartøyet og således oppfyller alle krav til eierskap både i forhold til regelen om fylkesbinding i deltakerforskriften § 41 og i forhold til distriktmessige hensyn nevnt i deltakerloven § 7 første ledd bokstav a. Klager anfører videre at strukturkvoteforskriften ikke kommer til anvendelse da saken dreier seg om erverv av fartøy for fortsatt drift, og ikke strukturering av kvoter.

Under forutsetning av en eier er det i klagen anført at Nordkappjenta Fiskeriselskap AS oppfyller samtlige krav til eierskap for ervervstillatelse mv. Klager kan ikke se hvordan selskapet har gitt fra seg noen styrings- og kontrollfunksjon og framhever at låneavtalen bygger på helt normale krav fra långiver, herunder krav om godkjennelse fra Ervik Havfiske AS ved eierskifte. Det anføres at direktoratets tvil om reelt eierskap ikke kan danne grunnlag for avslag når alle vilkår for innvilgelse er oppfylt. Klager viser også til den såkalte "Lysnes-saken" hvor ervervstillatelse ble innvilget av departementet, og som de mener har klare fellestrekk med saken her.

I tilleggsskrivet 24. juni 2008 opplyses om at Ervik Havfiske AS også i perioden 2000-2003 hadde eierinteresser på 46,55 % i fartøyet, og at de ga en selgerkreditt på NOK 8 mill og et lån på NOK 1,1 mill i forbindelse med at de trakk seg ut av selskapet, og at Fiskeridirektoratet ikke kom med noen innsigelser mot denne finansieringen. I forbindelse med refinansiering som følge av et motorhavari i 2005 ytte et selskap i Ervik-gruppen lån på NOK 3,5 mill. Det opplyses om at Ervik Havfiske AS på bakgrunn av tidligere finansiering og behov for å sikre tilbakebetaling av eksisterende lån i forbindelse med nåværende refinansiering er villig til å låne klager NOK 3 mill og kausjonere for NOK 8 mill, mens eksterne finansinstitusjoner totalt låner ut NOK 60,132 mill. av en total salgssum for fartøyet på NOK 66,18 mill. I tilleggsskrivet anføres at tvil om eiervilkårene er oppfylt ikke er et tilstrekkelig kriterium for avslag, og at krav til eierskap ikke er overlatt forvaltningens frie skjønnsutøvelse. Det anføres videre at finansieringen, herunder de krav som er stilt i den forbindelse, er helt normale krav i forbindelse med refinansiering.

Klager opplyser videre at så langt en kjenner til foreligger det en rekke saker hvor ervervstillatelse har vært gitt selv om finansiering fra eiere uten distriktsmessig tilknytning foreligger, og at direktoratets vedtak derfor innebærer en urimelig forskjellsbehandling, samt at det hindrer samarbeid mellom rederier i Finnmark og Sør-Norge, noe som ikke er i tråd med deltakerlovens formål.

Departementets vurdering

Forutsetning om en eier

Departementet vil først vurdere klagen under forutsetning av at Nordkappjenta Fiskeriselskap AS er eid 100 % av Nordkappbanken Havfiske AS.

Vi vil først presisere at forvaltningen ikke er pliktig til å innvilge ervervstillatelse, spesiell tillatelse eller deltakeradgang når fartøy kjøpes for fortsatt drift, selv om alle vilkårene for innvilgelse skulle være oppfylt. Det vises til at de relevante bestemmelsene er "kan-bestemmelser", jf. deltakerloven kap. II, konsesjonsforskriften § 1-3 og deltakerforskriften §§ 40 og 41. Det vises også til Ot.prp. 67 (1997-98) Om lov om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) hvor det i kommentar til § 6 bl.a. heter at "Det må presiseres at hjemmelen for å gi ervervstillatelse er en såkalt "kan-bestemmelse". Dette innebærer at det vil være overlatt til forvaltningens frie skjønn å avgjøre hvorvidt det skal gis ervervstillatelse eller ikke, selv om lovens og forskriftens vilkår er til stede. Det må blant annet kunne legges vekt på om mer allmenne, fiskeri- eller samfunnsmessige hensyn i enkelte tilfeller tilsier en restriktiv praksis i disse sakene. Det kan også foreligge særlige forhold i en konkret sak som gjør at det vil være riktig å avslå en søknad."

Vi viser videre til deltakerloven § 7 første ledd bokstav a som åpner for at ervervstillatelse kan avslås dersom innvilgelse ikke er ønskelig ut fra hensynet til fiskeflåten distriktsmessige fordeling, hensyn til ressursgrunnlaget eller lovens formål for øvrig, og til § 12 første ledd som gjør bestemmelsen gjeldende også for spesielle

tillatelser. Vi viser til at praksis i henhold til denne bestemmelsen er meget restriktiv med hensyn på å tillate overføring av fartøy med ervervstillatelse, deltakeradgang og spesielle tillatelser fra Nord-Norge til Sør-Norge.

Departementet legger til grunn at Willy E. Nyvoll vil være indirekte majoritetseier i Nordkappjenta Fiskeriselskap AS og således ha formell kontroll med driften av fartøyet. Videre legges det til grunn at personer eller selskap fra Sør-Norge ikke vil være inne på eiersiden. Spørsmålet som departementet må vurdere etter dette, er om sør-norske interessenter likevel vil ha en slik reell kontroll eller innflytelse over fartøyet at klagen bør avslås.

Det kan etter departementets mening skape grunnlag for tvil i denne saken at salget er finansiert gjennom lån på NOK 3 mill. fra Ervik Havfiske AS som også kausjonerer for NOK 8 mill. av banklånet. Det har i denne sammenheng betydning at Ervik Havfiske AS er et sør-norsk selskap som har betydelige eierinteresser i en rekke konvensjonelle havfiskefartøy. Dette kan indikere at selskapet også har reell innflytelse over den aktuelle virksomheten til Nordkappjenta Fiskeriselskap AS. I tillegg til dette kommer at Ervik Havfiske AS i henhold til låneavtalen skriftlig skal godkjenne ethvert eierskifte i Nordkappjenta Fiskeriselskap AS med mindre Ervik Havfiske AS utbetales lån og benyttet garanti fullt ut inklusive renter. Denne avtaleklausulen innebærer en klar begrensning i de nord-norske eiernes disposisjonsfrihet over virksomheten.

Departementet har likevel kommet til at disse forhold ikke kan danne grunnlag for å avslå søknad om ervervstillatelse i medhold av distriktsmessige hensyn, jf. deltakerloven § 7 første ledd bokstav a. Vi viser i den forbindelse til at Ervik Havfiskes lån og kausjon utgjør en relativt liten andel av refinansieringen, jf. at den totale salgssummen for fartøyet er NOK 66,18 mill. Videre framstår det som naturlig at Ervik Havfiske deltar i refinansieringen i forbindelse med salget i og med at selskapet fra før har utestående midler hos Nordkappbanken Havfiske AS, dels som en følge av at de tidligere har trukket seg ut av selskapet som den gang eide fartøyet, dels som en følge av den senere refinansieringen etter et motorhavari. Ervik Havfiske AS har en klar interesse i at deres lån faktisk blir tilbakebetalt. Selskapets andel av de totale lån i forbindelse med refinansieringen framstår ikke som uforholdsmessig i denne sammenheng.

Etter dette mener departementet at Nordkappjenta Fiskeriselskap AS bør gis ervervstillatelse, deltakeradgang i fisket etter torsk, hyse og sei mv. for konvensjonelle havfiskefartøy, og spesiell tillatelse for å fiske med snurpenot etter sei, for fartøyet "Nordkappjenta".

Når det gjelder spesiell tillatelse for fiske med snurrevad, så er vi enig med Fiskeridirektoratet i at klager i utgangspunktet ikke fyller aktivitetskravet i konsesjonsforskriften § 1-4 som gjelder ved tildeling av ny spesiell tillatelse ved salg for fortsatt drift. Tillatelse til å fiske med snurrevad er, i motsetning til seinottillatelse, ikke blant de tillatelsene som er unntatt fra aktivitetskravet. Aktivitetskravet innebærer at

selgeren må ha fisket i kraft av den aktuelle tillatelsen i løpet av inneværende kalenderår eller de to foregående år. Klager er enig i at fartøyet ikke har hatt den nødvendige aktivitet i forhold til forskriftens krav.

Departementet har imidlertid etter en nærmere vurdering kommet til at aktivitetskravet likevel ikke bør komme til anvendelse i denne saken. Det vises til at reglene om spesiell tillatelse for fiske med snurrevad kom inn i konsesjonsforskriften ved en forskriftsendring 8. februar 2008, og at det før dette ikke gjaldt noe aktivitetskrav ved tildeling av ny spesiell tillatelse for fiske med snurrevad ved salg av fartøy for fortsatt drift, jf. nå opphevet forskrift 25. juli 1986 nr. 1609 om midlertidig konsesjonsordning for fiske med snurrevad. I forbindelse med at reglene om snurrevad kom inn i konsesjonsforskriften ble det ikke gjort noe unntak fra det generelle aktivitetskravet for snurrevad. Departementet mener på denne bakgrunn at det er naturlig at aktivitetskravet ikke gjøres gjeldende overfor snurrevadtillatelser før det har gått to år fra nevnte forskriftsendring, dvs. ikke før 8. februar 2010.

Etter dette tas klagen i sin helhet til følge under forutsetning av at Nordkappjenta Fiskeriselskap eies 100 % av Nordkappbanken Havfiske AS.

Forutsetning om delt eierskap

Departementet vil etter dette vurdere klagen under forutsetning av delt eierskap, dvs. at Nordkappjenta Fiskeriselskap AS eies 51 % av Nordkappbanken Havfiske AS og 49 % av Ervik Havfiske AS.

Vi vurderer først spørsmålet om eierkonsentrasjon og viser i den forbindelse til forskrift 4. mars 2005 nr. 193 om strukturkvoteordningen for havfiskeflåten mv. § 12 annet ledd hvor det bl.a. heter at et rederi, samarbeidende rederi eller en sammenslutning av rederi, ikke kan tildeles mer enn 10 % av gruppekvoten for det enkelte fiskeslag gjennom strukturkvoteordningen. I departementets instruks 29. oktober 2007 til Fiskeridirektoratet heter det om denne bestemmelsen bl.a. at "I og med at reglene skal innebære en øvre begrensning for eierkonsentrasjonen, skal det heller ikke ved tildeling av strukturkvote i medhold av de to forskriftene for henholdsvis havfiskeflåten og kystflåten, kunne tildeles kvote som innebærer at begrensningene på eiernivå blir overskredet." Denne instruksen er bl.a. ment å innebære at taket på 10 % gjelder tildeling både av basiskvoter og strukturkvoter ved behandling av søknad om deltakeradgang i forbindelse med at et fartøy selges for fortsatt drift. Den innebærer videre at dersom grensen overskrides for ett fiskeslag pr. deltakeradgang/fiskeri, så er ikke vilkårene for å gi den aktuelle deltakeradgangen oppfylt. Videre viser vi til Fiskeri- og kystdepartementets brev 24. juni 1999 hvor bl.a. utregningsmetode for å finne relevant kvotefaktor pr. fisk som skal måles mot gruppekvoten, er beskrevet.

Departementet kan på denne bakgrunn ikke se at klagers anførsel om at nevnte bestemmelse ikke kommer til anvendelse fordi søknaden gjelder salg for fortsatt drift

og ikke strukturering, kan føre fram. Det er således uten betydning at deltakerforskriften ikke har regler om eierkonsentrasjon.

Departementet legger til grunn at Ervik Havfiske AS allerede har en kvoteandel av gruppekvoten for torsk for konvensjonelle havfiskefartøy som er over 10 % og viser til direktoratets utregninger i oversendelsesbrevet av 14. mars 2008. Dette innebærer videre at "Nordkappjenta" ikke kan tildeles ytterligere basiskvoter eller strukturkvoter for noe fiskeslag i fisket etter torsk, hyse, sei mv. for konvensjonelle havfiskefartøy, så lenge Ervik Havfiske AS har en indirekte eierandel på 20 % eller mer i fartøyet, jf. ovennevnte brev av 24. juni 1999 og 29. oktober 2007 og forskrift om strukturkvoteordning mv. for havfiskeflåten § 12 annet ledd.

Som en følge av at "Nordkappjenta" ikke gis deltakeradgang i fisket etter torsk, hyse og sei mv. for konvensjonelle havfiskefartøy, faller hele fartøyets kvotegrunnlag knyttet til deltakeradgang og spesielle tillatelser bort. I henhold til etablert praksis skal søknad om ervervstillatelse for fartøy over 15 meter største lengde som ikke har driftsgrunnlag i form av deltakeradgang eller spesiell tillatelse, i utgangspunktet avslås i medhold av deltakerloven § 7 første ledd bokstav a. Fartøyets største lengde er oppgitt å være 41,30 meter, og ervervstillatelse bør derfor i utgangspunktet avslås. Vi kan ikke se at det er noen forhold i denne saken som tilsier at det bør gjøres unntak fra nevnte praksis.

Det er etter dette ikke nødvendig for departementet å vurdere om klagen bør avslås på grunn av distriktsmessige hensyn i medhold av deltakerloven § 7 første ledd bokstav a eller på grunn av fylkesbindingen som bl.a. gjelder for deltakeradgang i fisket etter torsk, hyse, sei mv. for konvensjonelle havfiskefartøy, jf. deltakerforskriften § 41, dersom Ervik Havfiske eier 49 % av Nordkappjenta Fiskeriselskap AS.

Vedtak:

Klage 6. mai 2008 fra Nordkappjenta Fiskeriselskap AS over Fiskeridirektoratets vedtak 30. april 2008 om avslag på søknad om ervervstillatelse, deltakeradgang i fisket etter torsk, hyse og sei mv. for konvensjonelle havfiskefartøy, og spesielle tillatelser for seinot og snurrevad, tas til følge.

Vedtaket innebærer at Nordkappjenta Fiskeriselskap AS tildeles nevnte tillatelser og deltakeradgang for "Nordkappjenta" F-210-NK i forbindelse med kjøp av fartøyet for fortsatt drift, og under forutsetning av at Nordkappbanken Havfiske AS eier 100 % av Nordkappjenta Fiskeriselskap AS.

Klage 4. april 2008 fra Nordkappjenta Fiskeriselskap AS over Fiskeridirektoratets vedtak 14 mars 2008 om avslag på søknad om ervervstillatelse, deltakeradgang i fisket etter torsk, hyse og sei mv. for

konvensjonelle havfiskefartøy, og spesielle tillatelser for seinot og snurrevad, tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages videre, jf. forvaltningsloven § 28.

Med hilsen

Vidar Landmark
avdelingsdirektør

Christian Wormstrand
seniorrådgiver

Kopi:
Fiskeridirektoratet
Nordkappjenta Fiskeriselskap AS v/Geir Solvåg; Refsnes; 6750 Stadlandet

Berg Fiskeriselskap AS
c/o Aksel Hansen AS

9386 SENJAHOPEN

Adm.enhet: Fartøy- og deltakerseksjonen

Saksbehandler: Rune Løvås

Telefon: 97432419

Vår referanse: 18/16797

Deres
referanse:

Dato: 27.11.2018

Avgjørelse i klagesak - Søknad om tillatelse til endring i eiersammensetningen i Berg Fiskeriselskap AS

Det vises til brev av 24. oktober 2018 - innsendt på Deres vegne av Maritime Competence AS v/ Carina Falck Esaiassen - med klage på Fiskeridirektoratet region Nord sitt vedtak av 12. oktober 2018 vedrørende søknad om tillatelse til endring i eiersammensetningen i Berg Fiskeriselskap AS.

Det vises videre til tilleggskriv til klage datert 12. november 2018, som i hovedsak er en oppsummering av de opplysninger som fremkom i møte med Fiskeridirektoratet den 7. november 2018.

Sakens bakgrunn

Ved søknad av 4. september 2018 ble det søkt om tillatelse til endring i eiersammensetningen i Berg Fiskeriselskap AS ved at Nergård AS overtar 40% av aksjene i selskapet, men en opsjon på overtakelse av ytterligere 9% av aksjene.

Ved Fiskeridirektoratet region Nord sitt vedtak av 12. oktober 2018 ble søknad om tillatelse til endring i eiersammensetningen i Berg Fiskeriselskap AS avslått under henvisning til § 6 annet ledd i lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven).

Konkret ble det i vedtaket hovedsakelig vist til tre punkter i den innsendte aksjonæravtalen som etter regionkontorets oppfatning fratok majoritetseier hans reelle og faktiske kontroll over virksomheten. Disse tre punktene ble oppsummert som følger:

- *Den aktive fiskeren Johan Arild Hansen er avhengig av flertall i styret for salg av fartøy/kvoter for over 30 mill. kr. ,*

- *Dersom Johan Arild Hansen ønsker å selge sine aksjer i Selskapet og Nergård AS ønsker å gjøre forkjøpsrett gjeldende, skal Nergård AS finne en erverver som vil tre inn i forkjøpsrett. Hansen er dermed ikke i posisjon til å selge sine aksjer til hvem han vil,*
- *Berg Fiskeriselskap AS er forpliktet til å levere all fangst til nytt etablert selskap, NewCO AS, eid av Nergård AS.*

I klagen av 24. oktober 2018 endres aksjonæravtalen dithen at både punktet om flertall for salg av fartøy/kvoter og punktet om levering av fangst slettes, slik at kun punktet om forkjøpsrett for Nergård AS står igjen av de opprinnelige tre punktene som regionkontoret fant utslagsgivende for å være i strid med deltakerloven § 6 annet ledd.

Fiskeridirektoratet region Nord har vurdert endringene i aksjonæravtalen, men har ikke funnet grunnlag for å omgjøre sitt vedtak av 12. oktober 2018, jf. oversendelsesskriv til Fiskeridirektoratet av 3. november 2018. I oversendelsen av klagen vektlegges at endringene er foretatt *etter* regionkontorets vedtak og *etter* at partene hadde drøftet saken med Fiskeidirektoratet region Nord, og at regionkontoret fortsatt er i tvil om majoritetseier - i tilstrekkelig grad - vil ha den faktiske og reelle kontroll over selskapet.

Fiskeridirektoratets vurdering

Fiskeridirektoratet har vurdert det anførte i klagen av 24. oktober 2018 og i tilleggsskriv til klage av 12. november 2018, og har etter en helhetsvurdering kommet til et annet resultat enn Fiskeridirektoratet region Nord i angjeldende sak.

Følgende skal bemerkes:

Deltakerloven § 6 første og annet ledd lyder som følger:

«Ervervstillatelse kan bare gis til den som har drevet ervervsmessig fiske eller fangst på eller med norsk fartøy i minst tre av de siste fem årene og fortsatt er knyttet til fiske- og fangststyrket.

For selskap eller sammenslutning kan ervervstillatelse bare gis dersom personer som oppfyller kravet i første ledd innehar mer enn 50 pst. av eierinteressene og faktisk har tilsvarende kontroll over virksomheten».

Ved departementets instruks av 10. april 2003 ble Fiskeridirektoratet instruert til å føre en strengere kontroll med søknadsinformasjonen i denne type saker, hvilket bl.a. resulterte i Fiskeridirektoratets retningslinjer til regionkontorene ved behandling av søknader etter deltakerloven §§ 4 og 6, datert 1. april 2005. Av instruksen fremgår bl.a. at en søknad om ervervstillatelse skal avslås dersom det er *«tvil om forholdet er reelt eller om den faktiske kontrollen er fratatt majoriteten i selskapet»*, og at det må *«være søkers byrde å godtgjøre at det omsøkte eierforhold oppfyller deltakerlovens krav»*

Det foreligger en utbredt forvaltningspraksis rundt kravet om reellt eierskap og faktisk kontroll over virksomheten jf. eksempelvis sakene 15/4074, 14/16197 og 14/7506.

Fiskeridirektoratet deler i utgangspunktet Fiskeridirektoratet region Nord sin oppfatning om at den innsendte aksjonæravtalen var i strid med deltakerlovens krav om at det er den aktive majoritetseier som skal ha den faktiske og rettslige kontroll over virksomheten. Sett i sammenheng ville salgsforbudet, forkjøpsretten og leveringsplikten på sikt ha dreid kontrollen i selskapet fra majoritetseier til en ikke-aktiv minoritetseier.

Som det fremgår av klagen er imidlertid to av disse punktene nå slettet fra avtaleverket. Selv om punktene først ble slettet *etter* regionkontorets vedtak, er det likevel Fiskeridirektoratets oppfatning at endringene er reelle og faktiske endringer i avtaleverket mellom partene, og forutsetter således at det heller ikke foreligger eller vil bli utarbeidet tilsvarende avtaleverk mellom partene i fremtiden.

Når det gjelder det gjenstående punktet i avtalen om Nergård AS sin begrensede forskjøpsrett, er Fiskeridirektoratet av den oppfatning at det er rimelig at Nergård AS i et så stort og omfattende samarbeid som i angjeldende sak, har en viss innflytelse på valg av en evt. ny medsamarbeider i selskapet. Retten kommer kun til anvendelse ved salg av deler av selskapet og vil ikke påvirke majoritetseiers råderett over virksomheten i den daglige driften.

På grunnlag av ovennevnte, finner Fiskeridirektoratet etter en helhetsvurdering å kunne godkjenne omsøkte endring i eiersammensetningen i Berg Fiskeriselskap AS.

Vedtaket er fattet i medhold av § 9, jf. §§ 4 til 6, i lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven).

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages videre, jf. §§ 28 flg. i lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).

Vedtaket er gyldig for gjennomføring i seks måneder fra dagens dato. Det bes ta kontakt med Fiskeridirektoratet region Nord for gjennomføring av vedtaket på sedvanlige vilkår.

Med hilsen

Truls Konow
seksjonssjef

Rune Løvås
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift

Mottakerliste:

Berg Fiskeriselskap AS

c/o Aksel Hansen AS 9386

SENJAHOPEN

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

21/3680-29

17. februar 2022

Klagevedtak - endringer i eiersammensetningen i Skårungen II AS og Solhaug AS, eier og medeier av "Malene S"

Vi viser til klage 23. april 2021 fra Advokatfirmaet Schjødt AS på vegne av selskapene Solhaug AS og Solhaug II AS over Fiskeridirektoratets vedtak 12. april 2021 om omgjøring av Fiskeridirektoratets vedtak 16. oktober 2020 om tillatelse til endringer i eiersammensetningen i Skårungen II AS og Solhaug AS, eier og medeier av fartøyet "Malene S". Fiskeridirektoratet har vurdert klagen og kommet til at den ikke bør tas til følge og i brev 12. mai 2021 oversendt klagen til departementet for endelig vurdering.

Vi viser også til øvrig korrespondanse i saken, herunder diverse brev sendt til Nærings- og fiskeridepartementet fra Advokatfirmaet Haavind AS på vegne av selskapene Skår og Østervold Invest AS, Mamor AS, Skår og Sjursen Invest AS, Inge Marius Invest AS og Lars Tore Invest AS (heretter omtalt som minoritetsaksjonærene), og fra Advokatfirmaet Schjødt på vegne av selskapene Solhaug AS og Solhaug II AS (heretter omtalt som majoritetsaksjonærene).

Sakens bakgrunn

Fiskeridirektoratet innvilget 16. oktober 2020 søknad fra rederiene Skårungen II AS og Solhaug AS om eierendringer i nettopp Skårungen II AS og Solhaug AS. Skårungen II AS er direkte eier av fartøyet "Malene S", mens Solhaug AS er bakenforliggende medeier i Skårungen II AS.

Før nevnte eierendringer var Skårungen II AS eid med 49,74 prosent av Solhaug II AS, 17,18 prosent av Skår og Østervold Invest 2 AS, 8,26 prosent av Mamor AS, og 4,96 prosent

Postadresse
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo
postmottak@nfd.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 8
www.nfd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
912 660 680

Avdeling
Fiskeriavdelingen

Saksbehandler
Christian
Wormstrand
22 24 64 48

av hvert av de følgende fem selskapene: Skår og Sjursen Invest AS, Heine Skår Invest AS, Inge Marius Invest AS, Lars Tore Invest AS og Leif Harald AS. Videre var Solhaug II AS eid 100 prosent av Solhaug AS som igjen var eid med 54,01 prosent av Tor Østervold, 15,33 prosent av Liv Margareth Østervold, 15,33 prosent av Randi Cathrine Østervold, og 15,33 prosent av Elisabeth Østervold Hufthammer. Videre var Skår og Østervold Invest 2 AS eid 100 prosent av Skår og Østervold Invest AS som igjen er eid med 19,509 prosent av Malene Skår, og 16,098 prosent av hver av disse fem personene: Frank-Ole Sjursen, Inge Marius Skår, Leif Harald Skår, Lars Tore Skår og Heine Skår.

De omsøkte endringene som Fiskeridirektoratet godkjente, gikk ut på å overføre Leif Harald AS' aksjer i Skårungen II AS til Solhaug II AS slik at sistnevntes aksjeandel i Skårungen II AS øker til 54,701 prosent, og dessuten å overføre deler av Elisabeth Østervold Hufthammers aksjer i Solhaug AS til ektemannen Tor Hufthammer, slik at ektefellene blir sittende igjen med henholdsvis 5,33 prosent og 10 prosent.

Det er opplyst at medeierne Tor Hufthammer, Frank-Ole Sjursen, Inge Marius Skår, Leif Harald Skår, Lars Tore Skår og Heine Skår er registrert på blad B i fiskermanntallet, og de anses derfor som aktive fiskere. I tillegg er Malene Skår etter det opplyste godkjent som administrerende reder ved Fiskeridirektoratets vedtak 23. juni 2005. Dette betyr at personer som er aktive fiskere etter deltakerloven § 6 indirekte har en eierandel i fartøyet på mer enn 50 prosent både før og etter de omsøkte eierendringene.

Minoritetsaksjonærene påklaget i brev 3. desember 2020 Fiskeridirektoratets vedtak 16. oktober 2020 om å godkjenne eierendringene. Det ble anført at eierendringene innebærer at personer som ikke er aktive fiskere vil få den faktiske kontrollen med virksomheten i Skårungen II, og at dette er i strid med aktivitetskravet i deltakerloven § 6 andre ledd. Det ble vist til at Tor Østervold, som ikke er aktiv fisker, gjennom sin majoritets Eierandel i Solhaug AS vil få kontroll med majoriteten av stemmene på generalforsamlingen i Skårungen II AS, selv om aktive fiskere innehar eierandeler i fartøyet på mer enn 50 prosent.

Majoritetsaksjonærene kom i brev 11. desember 2020 med merknader til klagen datert 3. desember 2020. Det ble blant annet vist til at flertallet av styremedlemmene er aktive fiskere, og at det både er aksjerettslige og faktiske skranker for Tor Østervold til å endre dette.

Fiskeridirektoratet sendte på denne bakgrunn brev 18. januar 2021 med varsel om mulig omgjøring av vedtak 16. oktober 2020 om tillatelse til endringer i eiersammensetningen i Skårungen II AS og Solhaug AS. Fiskeridirektoratet viste til at de ville vurdere om vedtaket er i tråd med kravet om at aktive fiskere må ha «tilsvarende faktisk kontroll over virksomheten» etter deltakerloven § 6 andre ledd, og at vedtaket ville måtte anses som ugyldig etter forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c dersom så ikke var tilfelle.

Majoritetsaksjonærene kommenterte i brev 28. januar 2021 Fiskeridirektoratets omgjøringsvarsel. Det ble bl.a. vist til at aksjonærene i Solhaug AS 27. januar 2021 inngikk en aksjonæravtale som innebærer at aksjonærene i Solhaug AS er avskåret fra å disponere

sine aksjer eller på annen måte bruke sin innflytelse i Skårungen II AS på en måte som innebærer at kravene i deltakerloven § 6 ikke lenger er oppfylt. Minoritetsaksjonærene ga i brev 29. januar 2021 supplerende kommentarer.

Fiskeridirektoratet fattet 12. april 2021 vedtak om omgjøring av sitt vedtak 16. oktober 2020 om tillatelse til endringer i eiersammensetningen i Skårungen II AS og Solhaug AS. Fiskeridirektoratet fant etter en fornyet vurdering av saken at Tor Østervold, som ikke er aktiv fisker, etter eierendringene innehar den reelle kontrollen med virksomheten på en måte som er i strid med deltakerloven § 6. Fiskeridirektoratet fant ikke at hans reelle kontroll over virksomheten i tilstrekkelig grad begrenses av at aktive fiskere utgjør flertallet i styret, av at det foreligger faktiske og rettslige skranker for Tor Østervolds innflytelse, eller av at det i ettertid var inngått en aksjonæravtale mellom eierne av Solhaug AS. Fiskeridirektoratets vedtak 12. april 2021 innebar således et avslag på søknad 8. oktober 2020 om endringer i eiersammensetningen i Skårungen II AS og Solhaug AS.

Majoritetsaksjonærene påklaget i brev 23. april 2021 Fiskeridirektoratets omgjøringsvedtak. I klagen anføres det at vedtaket bygger på uriktig rettsanvendelse og på et uriktig rettslig utgangspunkt som leder til uriktige faktiske forutsetninger. Det anføres også at vedtaket er utilstrekkelig begrunnet og lider av saksbehandlingsfeil som kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold.

Majoritetsaksjonærene anfører at fiskeriforvaltningen ikke utelukkende kan bygge på at Tor Østervold etter eierendringene har en formell adgang til å endre styresammensetningen i Skårungen II AS, jf. aksjeloven §§ 6-3 første ledd og 5-17 første ledd, men at det også må ses hen til faktiske og rettslige skranker for Østervolds utøvelse av sine rettigheter som majoritetsaksjonær, herunder aksjelovens regler om myndighetsmisbruk, jf. §§ 5-21 og 5-22. Det anføres videre at Fiskeridirektoratet har et feil rettslig utgangspunkt når de i det påklagede vedtaket skriver at aksjonæravtalen er etterfølgende og derved «ikke kan reparere at det er gitt tillatelse til en eiersammensetning». Det anføres også at det er en saksbehandlingsfeil at direktoratet ikke noe sted i vurderingen av det opprinnelige vedtakets gyldighet har tatt stilling til om graden av innrettelse og medgått tid, innebærer at det ikke er adgang til å foreta omgjøring.

Fiskeridirektoratet har vurdert anførselene i majoritetsaksjonærenes klage og konkludert med at klagen ikke bør tas til følge. De har deretter i brev 12. mai 2021 oversendt saken til departementet for endelig klagebehandling.

Fiskeridirektoratet skriver i oversendelsesbrevet at det springende punkt i saken er om Tor Østervold, som ikke regnes som aktiv fisker, gjennom sin majoritetseierandel på 54,01 prosent i Solhaug AS indirekte utøver en slik kontroll over selskapet Skårungen II AS at kravet i deltakerloven § 6 om at aktive fiskere «faktisk har tilsvarende kontroll over virksomheten» ikke er oppfylt. Det framheves at det er riktig lovanvendelse å vektlegge Østervolds formelle råderett over selskapene gjennom sin majoritetsandel, og de muligheter

vedkommende har for å påvirke styresammensetning, drift av fartøyet og selskapene og andre vesentlige oppgaver innad i rederiet.

Fiskeridirektoratet fant ikke at det foreligger faktiske og rettslige skranker som begrenser Østervolds innflytelse slik at han likevel ikke kan anses for å ha faktisk kontroll over virksomheten i deltakerlovens forstand. Verken aksjelovens eller deltakerlovens begrensninger eller den inngåtte aksjonæravtalen har etter Fiskeridirektoratets vurdering avgjørende betydning.

Fiskeridirektoratet skriver at de er enige med klager i at innrettelsesgraden for parten og de ulemper en slik omgjøring innebærer for vedkommende, er relevant for vurderingen av om ugyldighet skal medføre omgjøring etter forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c. Det skal imidlertid etter Fiskeridirektoratets oppfatning mye til for å la et vedtak blir stående hvis det er erklært for å være i strid med lovens krav. Det framheves også at det i angjeldende sak er tale om mindre aksjeoverdragelser som kan reverseres uten store rettslige eller økonomiske konsekvenser for partene. Fiskeridirektoratet fant ikke at det innebærer en saksbehandlingsfeil som medfører ugyldighet at dette ikke uttrykkelig ble drøftet i det påklagede omgjøringsvedtaket.

Etter Fiskeridirektoratets oversendelse av klagesaken til departementet har både minoritetsaksjonærene og majoritetsaksjonærene sendt en rekke brev til departementet om klagesaken.

Minoritetsaksjonærene har i hovedsak framført at Fiskeridirektoratets omgjøringsvedtak er riktig. De viser til at Fiskeridirektoratets vedtak 16. oktober 2020 om tillatelse til eierendringer er ugyldig og har en materiell kompetansemangel som ikke kan repareres fordi det ikke finnes annet aktuelt hjemmelsgrunnlag. De anfører at forvaltningen på dette grunnlag plikter å omgjøre det opprinnelige vedtaket, og at eventuell innretning etter vedtaket fra Solhaug, Solhaug II, Skårungen II og Leif Harald AS ikke kan tillegges vekt. Minoritetsaksjonærene anfører videre at de berørte aksjonærene plikter å reversere eierendringer som er gjennomført i henhold til det ugyldige vedtaket, og de har også en del merknader til en søknad fra majoritetsaksjonærene om alternative eierendringer. Denne søknaden ligger til behandling i Fiskeridirektoratet.

Majoritetsaksjonærene har i hovedsak gjentatt anførselene i klagen om at Fiskeridirektoratets lovanvendelse er uriktig, at de har anlagt et uriktig utgangspunkt, og at det påklagede vedtaket lider av saksbehandlingsfeil. Det anføres videre at begunstigende vedtak er gyldige og gir grunnlag for innrettelse fram til omgjøringsvedtak eller dom foreligger, og at eventuell ugyldighet ikke medfører at aksjetransaksjonen mellom Leif Harald AS og Solhaug AS er ulovlig da det er rederiet og ikke aksjonærene som er pliktsubjekt. Det anføres også at eventuell ugyldighet ikke gir grunnlag for en konklusjon om at transaksjonen skal reverseres. De kommenterer også minoritetsaksjonærenes merknader til søknaden om alternative eierendringer, og har selv en del merknader til en søknad fra minoritetsaksjonærene om andre alternative eierendringer.

Departementets vurderinger

Departementet vil bemerke at saken gjelder klage fra majoritetsaksjonærene over Fiskeridirektoratets vedtak 12. april 2021 om omgjøring av Fiskeridirektoratets vedtak 16. oktober 2020 om tillatelse til endringer i eiersammensetningen i Skårungen II AS og Solhaug AS, eier og medeier av fartøyet "Malene S", jf. forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c. Omgjøringsvedtaket som er påklaget innebærer også at søknaden 8. oktober 2020 om tillatelse til endringer i eiersammensetningen i Skårungen II AS og Solhaug AS er avslått i medhold av deltakerloven § 9, jf. §§ 4 og 6.

Departementet har vurdert klagen fra majoritetsaksjonærene og øvrige merknader til klagesaken fra både majoritets- og minoritetsaksjonærene. Vi er i all hovedsak enige i Fiskeridirektoratets vurderinger og konklusjon. Vi kan ikke se at det foreligger grunnlag for å ta klagen over Fiskeridirektoratets omgjøringsvedtak 12. april 2021 til følge.

Det følger av deltakerloven § 9 at aksje i selskap som direkte eller indirekte eier merkeregistrert fartøy ikke må overdras til annen eier uten at fiskeriforvaltningen på forhånd har gitt tillatelse til eierendringene. Det følger videre av sikker praksis at det ikke skal gis tillatelse til eierendringer som medfører at de alminnelige vilkårene for ervervstillatelse ikke vil være oppfylt. Det skal således ikke gis tillatelse til eierendringer som medfører at aktivitetskravet i deltakerloven § 6 ikke lenger vil være oppfylt.

Aktivitetskravet i deltakerloven § 6 stiller som vilkår for tildeling av ervervstillatelse at fartøyeier er aktiv fisker, dvs. at vedkommende har drevet ervervsmessig fiske eller fangst på eller med norsk fartøy i minst tre av de siste fem årene og fortsatt er knyttet til fiske- og fangststyrket. Dersom fartøyeier er et selskap eller en sammenslutning, kan ervervstillatelse bare gis dersom aktive fiskere innehar mer enn 50 prosent av eierinteressene og faktisk har tilsvarende kontroll over virksomheten.

Det er enighet om at aktive fiskere indirekte innehar mer enn 50 prosent i rederiet Skårungen II AS, både før og etter eierendringene. Det springende punkt i klagesaken er derfor om Tor Østervold, som ikke er å anse som aktiv fisker i deltakerlovens forstand, gjennom sin majoritetseierandel på 54,01 prosent i selskapet Solhaug AS, likevel kan utøve en slik kontroll over Skårungen II AS at deltakerlovens krav om at aktive fiskere «faktisk har tilsvarende kontroll over virksomheten» ikke er oppfylt. Det vises til at Skårungen II AS etter eierendringene vil være eid med 54,701 prosent av Solhaug II AS som igjen er eid med 100 prosent av Solhaug AS.

Hva som ligger i uttrykket «faktisk har tilsvarende kontroll over virksomheten» er omtalt i Ot.prp. nr. 67 (1997-1998) side 45:

«Det følger av annet ledd at for selskap eller sammenslutning kan ervervstillatelse bare gis dersom personer som oppfyller aktivitetskravet i første ledd, innehar mer enn 50 % av eierinteressene og

faktisk har tilsvarende kontroll over virksomheten. Begrunnelsen for dette er at selskapet eller sammenslutningen som sådan ikke vil kunne oppfylle aktivitetskravet. Det er selve styringsfunksjonen i selskapet som er avgjørende i denne sammenheng. Undertiden forekommer det at eierne av A-aksjene i et aksjeselskap er aktive fiskere, mens eierne av B-aksjene, som normalt ikke har stemmerett, kan ha skutt inn størstedelen av kapitalen i selskapet. Det avgjørende bør i slike tilfeller være om selskapsoppbyggingen er forenlig med lovens formål. Det må i denne forbindelse vurderes hvorvidt de aktive fiskere kan sies å ha kontroll over virksomheten. For å sikre at kravet i første ledd blir oppfylt, bør fiskerimyndighetene kontrollere selve selskapsavtalen samt eventuelle aksjonæravtaler.»

Hvorvidt de aktive fiskerne som innehar majoritetseierskapet faktisk har den nødvendige kontrollen over virksomheten, vil således kunne bero på en konkret helhetsvurdering hvor det særlig skal ses hen til styringsfunksjonen.

I denne saken er situasjonen etter eierendringene at en medeier som ikke er aktiv fisker, Tor Østervold, alene innehar majoritetseierskapet i et selskap som indirekte alene innehar majoritetseierskapet i det fartøyeiende rederiet Skårungen II AS. Tor Østervold vil derfor være i en formell posisjon til å endre styresammensetningen i de to selskapene uten at en eneste aktiv fisker trenger å være enig, jf. aksjeloven §§ 6-3 første ledd og 5-17 første ledd. Det er departementets vurdering at denne eiersituasjonen i seg selv ganske tydelig indikerer at de aktive fiskerne ikke har den nødvendige innflytelsen over virksomheten som deltakerloven § 6 andre ledd krever. Det vil da være av underordnet betydning hvordan styret faktisk er sammensatt, så lenge Tor Østervold er i en formell posisjon til å endre styresammensetningen.

Departementet er for så vidt ikke uenig med klager i at det kan foreligge både faktiske og rettslige skranker for Tor Østervolds innflytelse og kontroll over virksomheten, men kan ikke se at de foreliggende skrankene er av en slik karakter at de får avgjørende betydning for utfallet av klagen. Kravet i deltakerloven § 6 andre ledd må forstås som et selvstendig krav som må være oppfylt for tildeling av ervervstillatelse etter deltakerloven. Kravet gjelder for eksempel uavhengig av begrensningene i aksjeloven, jf. f.eks. reglene om myndighetsmisbruk i § 5-21, jf. § 5-22. Det avgjørende etter deltakerloven vil være hvilken kontroll eller innflytelse vedkommende har over virksomheten, og dette vil gjelde uavhengig av hvordan vedkommende faktisk utøver denne innflytelsen, og uavhengig av om utøvelsen skjer innenfor rammene av aksjeloven § 5-21 eller ikke.

Vi kan på denne bakgrunn heller ikke se at aksjonæravtalen mellom aksjonærene i Solhaug AS eller deltakerlovens regler om reaksjoner ved overtredelse av fiskeriregelveket har avgjørende betydning for vurderingen av klagen. Når det gjelder aksjonæravtalens bestemmelser om at aksjonærene ikke kan bruke sin innflytelse i Skårungen II AS på en måte som innebærer at kravene i deltakerloven ikke lenger vil være oppfylt, så vil vi bemerke at deltakerloven § 6 ikke primært er en handlingsregel for eier av et merkeregistrert fartøy, men et sett av vilkår som må være oppfylt for tildeling av ervervstillatelse. Hvorvidt det

aktuelle vilkåret er oppfylt eller ikke, vil avhenge av om vedkommende er i en formell posisjon til å utøve slik innflytelse.

Departementet er på denne bakgrunn enig med Fiskeridirektoratet i at den opprinnelige søknaden 8. oktober 2020 om eierendringer i Skårungen II AS og Solhaug AS ikke oppfylte vilkårene i deltakerloven § 6 og skulle ha vært avslått, og at Fiskeridirektoratets vedtak 16. oktober 2020 om å gi tillatelse til eierendringene lider av en mangel som medfører ugyldighet. En følge av denne ugyldigheten er at forvaltningen har kompetanse til å omgjøre vedtaket i medhold av forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c.

Det neste spørsmålet blir om fiskeriforvaltningen bør benytte sin kompetanse til å omgjøre det ugyldige vedtaket. Departementet er her kommet til samme konklusjon som Fiskeridirektoratet, at det ugyldige vedtaket bør omgjøres. Vi er enige med Fiskeridirektoratet i at det skal mye til for å la et vedtak bli stående hvis det er erklært for å være i strid med lovens krav. Det taler også for omgjøring at det dreier seg om eierendringer i strid med et helt grunnleggende krav i deltakerloven, om at aktive fiskere faktisk skal ha kontroll over virksomheten.

Vi er i og for seg enige med klager i at innrettelsesgraden for parten og de ulemper en slik omgjøring innebærer for vedkommende er relevante for vurderingen av om ugyldigheten bør medføre omgjøring. Betydningen av dette hensynet reduseres imidlertid av at det ugyldige vedtaket oppfattes å være til ulempe for andre medeiere i fartøyet. Departementet kan uansett ikke se at innrettelsesgraden og ulempene er av en slik karakter at de kan tillegges avgjørende vekt i denne saken. Dette kan dels begrunnes med at en reversering fortsatt vil være praktisk gjennomførbar, dels med at det gikk relativt kort tid fra vedtaket ble fattet til majoritetsaksjonærene ble kjent med minoritetsaksjonærenes klage, og til Fiskeridirektoratet deretter sendte ut forhåndsvarsel om mulig omgjøring, og dels med at eierendringene er i strid med et helt grunnleggende krav i deltakerloven, og at det derfor ville ha vært svært uheldig om eierendringene ikke ble reversert eller endret på en eller annen måte.

Departementet har på denne bakgrunn kommet til at klagen fra Skårungen II AS og Solhaug AS ikke kan tas til følge.

Dette innebærer at de opprinnelig godkjente eierendringene, i den utstrekning de er gjennomført, enten må reverseres, eller det må søkes om nye eierendringer som ikke er i strid med deltakerlovens vilkår.

Departementet vil be Fiskeridirektoratet sette en rimelig frist til Skårungen II AS og Solhaug AS for enten å reversere de gjennomførte eierendringene, eller gjennomføre alternative eierendringer som ikke er i strid med deltakerlovens vilkår, og som Fiskeridirektoratet har gitt tillatelse til. Ved fastsettelsen av en slik rimelig frist skal Fiskeridirektoratet se hen til at Skårungen II AS og Solhaug AS etter det vi kjenner til ikke kan lastes for at den opprinnelige søknaden ble innvilget i strid med deltakerloven § 6.

Departementet har merket seg at Fiskeridirektoratet allerede har mottatt søknader om nye eierendringer som er lagt i bero i påvente av at departementet ferdigbehandler denne klagesaken, og at både majoritetsaksjonærene og minoritetsaksjonærene overfor departementet har kommentert søknadene. Departementet vil ikke kommentere disse anførselene nærmere, da vi vil være klageinstans ved eventuell klage over Fiskeridirektoratets vedtak.

Vedtak

Klage 23. april 2021 fra Advokatfirmaet Schjødt AS på vegne av selskapene Solhaug AS og Solhaug II AS over Fiskeridirektoratets vedtak 12. april 2021 om omgjøring av Fiskeridirektoratets vedtak 16. oktober 2020 om tillatelse til endringer i eiersammensetningen i Skårungen II AS og Solhaug AS, eier og medeier av fartøyet «Malene S», tas ikke til følge, jf. deltakerloven §§ 6 og 9 og forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c.

Dette vedtaket er endelig og kan ikke påklages videre, jf. forvaltningsloven § 28.

Med hilsen

Silje Wangen Myklebust
avdelingsdirektør

Christian Wormstrand
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:
Fiskeridirektoratet

Adresseliste

Advokatfirmaet
Haavind AS
Advokatfirmaet
Schjødt AS